

Apstiprinu:
Patērētāju tiesību aizsardzības centra
direktore _____ B.Vītoļņa
_____ (gads, datums, mēnesis)

PATĒRĒTĀJU TIESĪBU AIZSARDZĪBAS CENTRS

*Vadlīnijas
bērnu spēļu laukumu
valdītājiem/apsaimniekotājiem par
drošuma prasībām bērnu spēļu
laukumiem publiskai lietošanai*

RĪGA

SATURA RĀDĪTĀJS

PRIEKŠVĀRDS	3
1. STANDARTI.....	3
1.1. Tiesiskais pamatojums	3
1.2. Aizsardzības principi standartos.....	5
1.3. Standarta LVS EN 1176:2008 prasību kopsavilkums.....	6
1.3.1. Marķējums	6
1.3.2. Vispārīgās drošuma prasības.....	6
1.3.3. Speciālās drošuma prasības atsevišķām iekārtām.....	17
1.3.3.1. Drošuma prasības: Šūpoles.....	17
1.3.3.2. Drošuma prasības: Slīdkalniņi.....	18
1.3.3.3. Drošuma prasības: Trošu ceļi	20
1.3.3.4. Drošuma prasības: Karuseļi.....	21
1.3.3.5. Drošuma prasības: Šūpošanās iekārtas	22
1.3.3.6. Drošuma prasības: Kāpelēšanas tīkli.....	25
2. PROJEKTĒŠANA.....	27
2.1. Iekārtas un to izvietojums.....	27
2.2. Pārklājums.....	27
2.2.1. Pārklājums (vispārīgi).....	27
2.2.2. Krišanas augstums.....	28
2.2.3. Ietekmes zona.....	29
2.3. Papildu elementi.....	34
3. PIEGĀDE UN UZSTĀDĪŠANA	36
3.1. Specifikācija	36
3.2. Piegādātāja nodrošinātā dokumentācija	36
3.3. Pēcuzstādīšanas pārbaudes	37
4. PĀRBAUDE UN APKOPE	38
4.1. Trīspakāpju pārbaudes režīms.....	38
4.2. Kvalitātes kontrole	39
4.3. Pēcuzstādīšanas pārbaudes	39
4.4. Regulārā apkope un izmaksu vadlīnijas	39
4.5. Nelaiemes gadījumi.....	40
A PIELIKUMS	41
B PIELIKUMS.....	50
DROŠUMA IETEIKUMI ĪSUMĀ	58

PRIEKŠVārds

Šis vadlīnijas apraksta drošuma prasības bērnu spēļu laukumiem publiskai lietošanai, kā arī prasības to apsaimniekošanai. Šo vadlīniju lietotājam jābūt pamatzināšanām par bērnu spēļu laukumu drošuma prasībām, kas noteiktas standartā **LVS EN 1176 „Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums”** (turpmāk – *Standarts LVS EN 1176*) un standartā **LVS EN 1177 „Triecienus slāpējošā spēļu laukumu virsmas. Kritiskā krišanas augstuma noteikšana”** (turpmāk – *Standarts LVS EN 1177*). Standartus var iegādāties SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” Standartizācijas birojā (LVS), kas ir Latvijas nacionālā standartizācijas organizācija (Brīvības ielā 55, Rīgā, 2.korpusā, 1.stāvā, tālr.67362250, www.lvs.lv). Ar standartu saturu var iepazīties arī Standartizācijas biroja standartu lasītavā. Latvijas standartu sistemātiskais katalogs aplūkojams interneta vietnē: https://www.lvs.lv/lv/services/services_EP.asp.

Vadlīnijām ir informatīvs raksturs, atsevišķas norādes un instrukcijas ir vienkāršotas, standartu prasību tulkojums no angļu valodas ir brīvs Patērētāju tiesību aizsardzības centra izklāsts. Detalizētu informāciju par prasībām bērnu spēļu laukumiem publiskai lietošanai skatīt *Standartā LVS EN 1176* un *Standartā LVS EN 1177*.

PIEZĪME! Vadlīnijas izmantojamas tikai kopā ar *Standartu LVS EN 1176* un *Standartu LVS EN 1177*.

Vadlīnijas sagatavotas, izmantojot *Standartu LVS EN 1176* (2008.gada izdevums) un *Standartu LVS EN 1177* (2008.gada izdevums), kā arī PROSAFE (Produktu drošuma veicināšanas forums Eiropā – *The Product Safety Enforcement Forum of Europe*) materiālus. Vadlīnijās *Standarts LVS EN 1176:2008* un *Standarts LVS EN 1177:2008* citēts ar SIA „Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs” Standartizācijas biroja (LVS) atļauju.

1. STANDARTI

1.1. Tiesiskais pamatojums

Spēļu laukumu aprīkojums ir definēts *Standartā LVS EN 1176:2008* kā „*iekārtas un būves, ietverot elementus un aprīkojuma elementus, ar kuriem vai uz kuriem bērni var spēlēties ārā vai iekštelpās, atsevišķi vai grupās saskaņā ar viņu pašu noteikumiem vai viņu pašu iemesliem, lai spēlētos, kuri var jebkurā brīdī mainīties*”.

Spēļu laukumi ir izveidoti no dažādām sastāvdaļām. Tie var ietvert tradicionālo un mūslaiku spēļu laukumu aprīkojumu, piemēram, slīdkalniņus, šūpoles un kāpelēšanas iekārtas, kā arī tajos parasti ir citi papildu objekti, piemēram, žogi, vārti, atkritumu tvertnes, velosipēdu statīvi, augi u.c.

Uz spēļu laukumu aprīkojumu attiecas *Preču un pakalpojumu drošuma likums* (turpmāk – *PPDL*), kurā ir iekļautas tiesību normas, kas izriet no *Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2001/95/EK (2001. gada 3. decembris) par produktu vispārēju drošību* (turpmāk – *Drošuma Direktīva*). Bērnu spēļu laukumi ir preces un pakalpojuma apvienojums, jo to aprīkojums un pārklājums pirms to uzstādīšanas ir prece, savukārt pēc bērnu spēļu laukuma izveidošanas, iekārtu uzstādīšanas un pārklājuma nodrošināšanas bērnu spēļu laukums kļūst par pakalpojumu. Līdz ar to gan bērnu spēļu laukumu aprīkojumam un pārklājumam, gan spēļu laukumam kopumā turpmākā tā izmantošanā un lietošanā kā pakalpojumam ir jāatbilst *PPDL* noteiktajām drošuma prasībām: precei, proti, iekārtām un

pārklājumam - *PPDL* 5.pantā noteiktajām prasībām, bet sniegtajam pakalpojumam, proti, iekārtām un pārklājumam pēc to uzstādīšanas un nodošanas lietošanā un turpmāk - *PPDL* 6.pantā noteiktajām prasībām.

Tiek pieņemts, ka, lai nodrošinātu, ka preces ir drošas, tām jāatbilst standartiem. Lai novērtētu bērnu spēļu laukumu aprīkojuma drošumu, piemērojamas *Standarta LVS EN 1176* prasības. *Standarts LVS EN 1176* nav harmonizēts ar *Drošuma Direktīvas* drošuma prasībām, tomēr *Standarts LVS EN 1176* šobrīd ir vislabākais „instruments”, lai novērtētu spēļu laukumu aprīkojuma drošumu un ražotājiem, projektējot un ražojot spēļu laukumu aprīkojumu, tiek ieteikts izmantot *Standartu LVS EN 1176*. Savukārt, uz spēļu laukumu pārklājumu attiecas *Standarts LVS EN 1177*.

PIEZĪME! Standartu piemērošana ir brīvprātīga. Komersantam nav pienākums izmantot standartu, bet ir pienākums garantēt drošumu, kas nav mazāks par drošumu, kas būtu sasniegts piemērojot standartu.

Standarts LVS EN 1176:2008 ir publicēts deviņās daļās¹. *Standarta LVS EN 1176* pirmā daļa nosaka vispārējās drošuma prasības un testēšanas metodes, kas attiecas uz visu bērnu spēļu laukuma aprīkojumu. Tas ietver priekšmetus, kas ir uzstādīti bērnu spēļu laukumā, ar kuriem paredzams, ka bērni spēlēsies, pat ja tie nav paredzēti šim nolūkam. Tas neaptver personāla uzraudzītus piedzīvojumu bērnu spēļu laukumus, kas darbojas uz pedagoģiskiem principiem.

Standarta LVS EN 1176 daļas ir¹:

- Standarts LVS EN 1176-1:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 1. daļa: Vispārīgās drošības prasības un testēšana*”;
- Standarts LVS EN 1176-2:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 2. daļa: Speciālās papildu drošības prasības šūpolēm un to testēšana*”;
- Standarts LVS EN 1176-3:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 3. daļa: Speciālās papildu drošības prasības slīdkalniņiem un to testēšana*”;
- Standarts LVS EN 1176-4:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 4. daļa: Speciālās papildu drošības prasības trošu ceļiem un to testēšana*”;
- Standarts LVS EN 1176-5:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 5. daļa: Speciālās papildu drošības prasības karuseļiem un to testēšana*”;
- Standarts LVS EN 1176-6:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 6. daļa: Speciālās papildu drošības prasības šūpošanās iekārtām un to testēšana*”;
- Standarts LVS EN 1176-7:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 7. daļa: Uzstādīšanas, pārbaudes, apkopes un ekspluatācijas norādījumi*”;
- Standarts LVS EN 1176-10:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 10. daļa: Speciālās papildu drošības prasības pilnīgi nožogotām rotaļu iekārtām un to testēšana*”;
- Standarts LVS EN 1176-11:2008 „*Spēļu laukumu aprīkojums un pārklājums. 11. daļa: Speciālās papildu drošības prasības telpiskiem tīklojumiem un to testēšana*”.

Turklāt, pastāv arī Eiropas standarts, kas nosaka testēšanas metodes triecienu samazinošam bērnu spēļu laukumu pārklājumam, proti, *Standarts LVS EN 1177*.

¹ Uz vadlīniju sagatavošanas brīdi *Standartam LVS EN 1176* ir 9 daļas (1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 10., un 11.). Aktuālākā informācija par *Standartu LVS EN 1176*, tā daļām un to saturu pieejama Latvijas Nacionālajā standartizācijas organizācijā vai Eiropas standartizācijas komitejā

PIEZĪME! Iekārtas, kas ražotas pirms standartu ieviešanas, var neatbilst, bet var atbilst iepriekšējiem standartiem. Iekārtas, kas ir bijušas pilnīgi drošas atbilstoši iepriekšējiem standartiem, pēkšņi dienu pēc *Standarta LVS EN 1176* publicēšanas nekļūst bīstamas. Esošās iekārtas jāpārbauda kompetentai personai atbilstoši jaunajam standartam un jāveic riska novērtēšana, vai nepieciešama iekārtu nomaiņa vai modernizācija.

Bērnu spēļu laukumu aprīkojumam (publiskai lietošanai!) nav nepieciešams un tam nav jābūt marķētam ar CE atbilstības marķējumu. Tas pats attiecas uz triecienu samazinošo pārklājumu.

1.2. Aizsardzības principi standartos

Standarta LVS EN 1176-1:2008 ievadā atzīmēts, ka risks ir būtiska spēles noteikumu daļa un identificē prasību samazināt risku, aizsargājot bērnus no nopietna kaitējuma.

Standarts ir paredzēts, lai aizsargātu bērnus no briesmām, ko tie nevar paredzēt, ņemot vērā paredzēto vai paredzamo (ko var pamatoti sagaidīt) lietošanu.

Svarīgi ir saprast aizsardzības principus, ka standarts ir piemērojams, jo tas veicinās saprātīgu interpretāciju. Tas izmantojams arī, novērtējot aprīkojuma elementus, kuriem standarts nav tieši piemērojams.

Aizsardzības principi ir:

1. Galvas un kakla iespīlēšanās (iesprūšana)

Pastāv iespēja, ka bērni aiz galvas vai kakla var iesprūst. Tam var būt nopietnas sekas, jo bērni var nespēt paši atbrīvoties, tādējādi izraisot nopietnus ievainojumus vai nāvi. Standarti nosaka tehniskos noteikumus, lai novērstu iespējamās iesprūšanas cēloņus. Pastāv iespēja, ka iesprūšana joprojām var notikt, bet risks, ka tas notiek, ir aprēķināts, lai būtu pietiekami maznozīmīgs, lai papildu tehniskie noteikumi nebūtu nepieciešami.

2. Kermena vai apģērba iespīlēšanās (iesprūšana)

Bērni var iesprūst iekārtu daļās, ja šādai iespējai netiek pievērsta pienācīga uzmanība. Tādēļ standarti nosaka tehniskos noteikumus, lai samazinātu šādas iesprūšanas iespējamību.

Tas var ietvert, piemēram, bērnu iesprūšanu tuneļos, jo tuneļi ir pārāk šauri. Standarts nosaka noteiktus minimālos izmērus, lai nodrošinātu, ka tuneļi nav pārāk šauri.

Bērnu apģērbs un mati var iesprūst iekārtas daļās. Tas var radīt nopietnas sekas. Piemēram, ja šalle, kas atrodas ap bērna kaklu, iesprūst slīdkalniņa augšpusē, bērnam uzsākot nolaisties no slīdkalniņa, viņš var palikt, karājoties aiz kakla. Standarts paredz noteikumus šāda veida bīstamībai.

3. Sagriešanās / locekļu zaudēšana / saspiešana

Standarts paredz noteikumus, lai nodrošinātu, ka iekārtu kustīgās daļas nevar radīt nopietnu ievainojumu. Tas var ietvert pietiekama attāluma starp kustīgo un nekustīgo daļu nodrošināšanu, piemēram, starp līdzsvara šūpolēm un to atbalsta struktūru.

4. Nokrišana

Spēlējoties bērnu spēļu laukumā, neizbēgama ir nokrišana. Standarts palīdz noteikt veidu, kādā bērni var tikt pasargāti no kritieniem no augstuma. To var nodrošināt ar margām vai barjerām.

Standarts paredz noteikumus, lai kritiena rezultātā bērni nevarētu nopietni savainoties. Tas ietver noteikumu nodrošināt vietu, kur bērni nokrīt, bez šķēršļiem, kam bērni var uzduroties, kā arī nosaka noteiktu triecienu samazinošu bērnu spēļu laukuma pārklājumu.

5. Sadursmes

Bērni var sadurties (saskrieties) viens ar otru vai ar bērnu spēļu laukuma aprīkojuma daļām. Standarts nosaka prasības, lai samazinātu iespējamību, ka tas varētu notikt. Piemēram, šūpoļu sēdekļiem jābūt noteiktā attālumā no balsta struktūras, lai samazinātu iespējamību uzskriet tām. Vēl viens piemērs ir triecienu samazinoša pārklājuma izmantošana, lai pasargātu lietotājus, kad tie nokrīt.

6. Slikta apdare, materiāli vai konstrukcija

Asiem elementiem bērnu spēļu laukuma aprīkojumā nepārprotami ir potenciāls radīt nevajadzīgu kaitējumu. Standarts nosaka prasības, kas palīdz samazināt ievainojuma risku, ja bērni ar tiem saskaras.

1.3. Standarta LVS EN 1176:2008 prasību kopsavilkums

Turpmāk uzskaitītas vispārējās drošuma prasības, kas attiecas uz visām bērnu spēļu laukumu iekārtām. Minētās prasības nav visas standartu drošuma prasības. Pilna un precīza informācija par drošuma prasībām jāskatās standartos. Atsevišķām iekārtām (piemēram, šūpolēm, slidkalniņiem, karuseļiem u.c.) noteiktas papildu prasības.

1.3.1. Marķējums

Bērnu spēļu laukumam jābūt informācijas plāksnei ar šādu informāciju:

- Neatliekamās palīdzības tālruņa numurs
- Informācija par personu, kas ir atbildīga par bērnu spēļu laukuma uzturēšanu (apsaimniekošanu). Tālruņa numurs, lai sazinātos ar apkopes personālu
- Bērnu spēļu laukuma nosaukums un adrese

Iekārtu marķējums

- Katrai iekārtai jābūt skaidram un salasāmam marķējumam, kurā ir vismaz šāda informācija:
  - ✓ ražotāja vai pilnvarotā pārstāvja nosaukums un adrese
  - ✓ iekārtas atsauces numurs un ražošanas gads
  - ✓ standarta numurs un datums (piemēram, EN 1176-1:2008)

Pamatnes līmeņa atzīme

- Uz iekārtām jābūt skaidrai un pastāvīgai pamatnes līmeņa atzīmei. Tā norāda līmeni, līdz kuram jāsiglabā pārklājums (tā ir ļoti noderīga irdena pārklājuma materiāla uzturēšanai, kā arī pārbaudot pareizu iekārtu uzstādīšanu).

1.3.2. Vispārīgās drošuma prasības

- Bērnu spēļu laukumu aprīkojumam jābūt projektētam tā, lai nodrošinātu pieaugušo piekļuvi un tie varētu bērniem palīdzēt.
- Visas iekārtas, kurām ir sekundāra funkcija (piemēram, šūpošanās un griešanās), jānovērtē saskaņā ar piemērojamo attiecīgo standarta daļu.

- Iekārtu izmēram un sarežģītības pakāpei jābūt piemērotai paredzētajiem lietotājiem.
- Riskiem, ko rada iekārtas, jābūt acīmredzamiem.
- Uz iekārtām nedrīkst uzkrāties ūdens (lietus), ja vien tās nav projektētas īpaši šim nolūkam.

Strukturālā viengabalainība (integritāte)

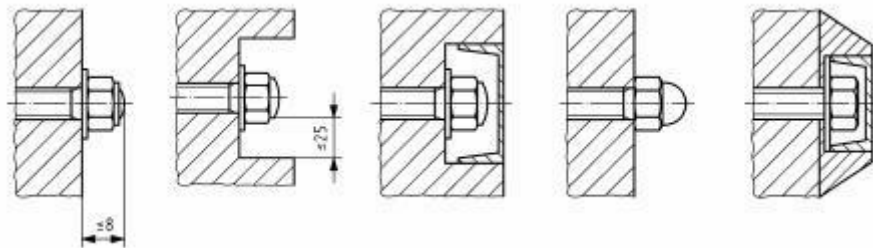
- Vai nav rūsas vai puves?
- Vai iekārta pārāk nešūpojas?
- Kustinot struktūru, vai nav kāds aizdomīgs troksnis, kas norāda uz iespējamām slēptām strukturālām nepilnībām?

Stiprinājumi un uznavas

- Vai skrūves un kronšteini ir pievilkti pareizi? Jo īpaši jāpārbauda struktūras, kas ir ar lielu kustību
- Vai ir visi vāciņi un uznavas?

Asām malām un izvirzītiem objektiem jābūt aizsargātiem

- Nav atļautas izvirzītas naglas, metāla trošu gali un smailas vai asas daļas. Nelīdzenas virsmas nedrīkst radīt savainošanās risku.
- Nav atļautas izvirzītas skrūves. Ja stiprinājumi vai vītņnes nav aizsargātas ar citiem līdzekļiem, tās nedrīkst būt izvirzītas vairāk par 8 mm. Pilnai informācijai skatīt *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktu 4.2.5.

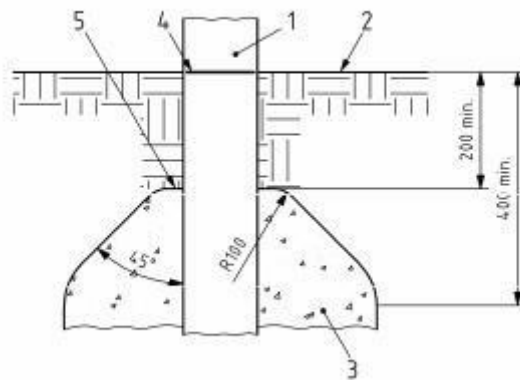

1.attēls. Izvirzītu objektu aizsargāšanas piemēri (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 11.attēls)

- Visiem pieejamiem stūriem un malām ir jābūt noapaļotiem ar rādiusu vismaz 3 mm vai arī tie nedrīkst būt asi.

Pamati

- Iekārta saglabā savu vietu tā, ka nepastāv kustēšanās un sabrukšanas (sagāšanās) (*falling*) risks
- Dziļums
  - ✓ asām detaļām jābūt dziļumā, kas pārsniedz 40 cm vai vismaz zem irdenā pārklājuma līmeņa
  - ✓ gludas un labi noapaļotas detaļas atļautas dziļumā, kas pārsniedz 20 cm

2.attēls. Pamati (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 23.attēls)

- 1 – stabs (miets)
- 2 – spēlēšanās virsma
- 3 - pamati
- 4 – pamatnes līmeņa atzīme
- 5 – pamatu augša

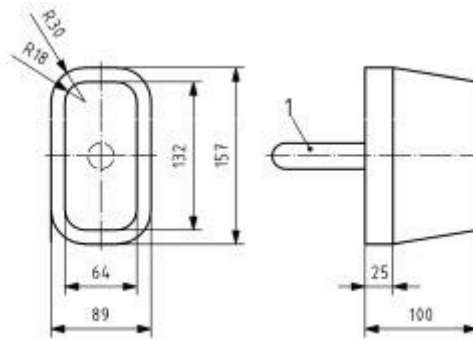
Aizsardzība pret iesprūšanu

- Jāņem vērā izmantotie materiāli, gadījumā, ja lietošanas laikā tie maina izmēru, formu vai stāvokli.
- Nedrīkst būt V formas atvērumi lejupejošā virzienā, kur leņķis ir mazāks par 60°.
- Stingri jāievēro *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktā 4.2.7.4 noteiktās iesprūšanas prasības, lai viss lietotāju ķermenis neiesprūstu.
- Nedrīkst būt pieejami ierobežoti atvērumi (arī žogā) ar zemāko malu virs 600 mm virs zemes, kas pieļauj attiecīgas testēšanas zondes.
- V formas atvērumu spraugās brīvajā laukumā vai tieši pirms brīvā laukuma nedrīkst būt iespējai iesprūst matiem vai drēbēm.
- Izvirzītās detaļas nedrīkst iesprostot matus vai drēbes.
- Slīdkalniņiem, ugunsdzēsēju torņiem un pieejamajiem jumtiem jāiztur tests ar „pogu” pārbaudes ierīci (*toggle test*) (pilnu informāciju skatīt *Standarta LVS EN 1176-1:2008* D pielikuma punktā D.3).
- Jebkurā virsmā, kas paredzēta skriešanai vai iešanai, nedrīkst būt spraugas (*gap*), kurās varētu iesprūst pēda vai kāja. Nedrīkst būt spraugas, kas lielākas par 30 mm kustības uz šīm virsmām virzienā (tas neattiecas uz virsmām ar slīpumu vairāk nekā 45°).
- Lai izvairītos no pirkstu iesprūšanas, spraugu, kas lietošanas laikā maina izmēru, minimālais izmērs nedrīkst būt mazāks par 12 mm.
- Jebkurai spragai brīvā vietā (*within the free space*) vai jebkurai spragai, kur apakšējā mala ir virs 1000 mm virs zemes, jāiztur pirkstu zondes testi (tām jābūt vai nu mazākām par 8 mm vai lielākām par 25 mm - pilnu informāciju skatīt *Standarta LVS EN 1176-1:2008* D pielikuma punktā D.4).
- Virves, kas nostiprinātas vienā galā, nedrīkst veidot cilpu, kas varētu iesprostot (*trap*) lietotāju.

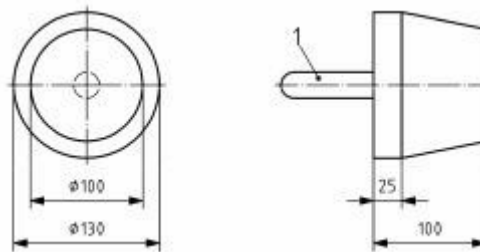

- Virves, kas nostiprinātas abos galos, nedrīkst veidot cilpu, kas ir pietiekami plata, lai tai izietu cauri attiecīgā testēšanas zonē.
- Virves nedrīkst izraisīt iesprūšanu pret citām iekārtu daļām (*against other parts of the equipment*).

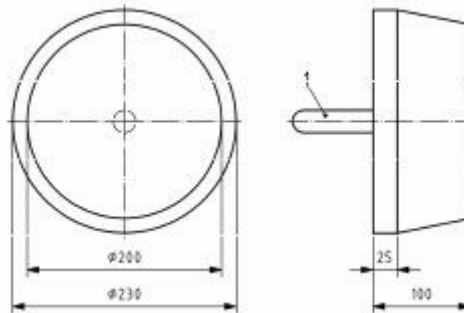
Ierīces

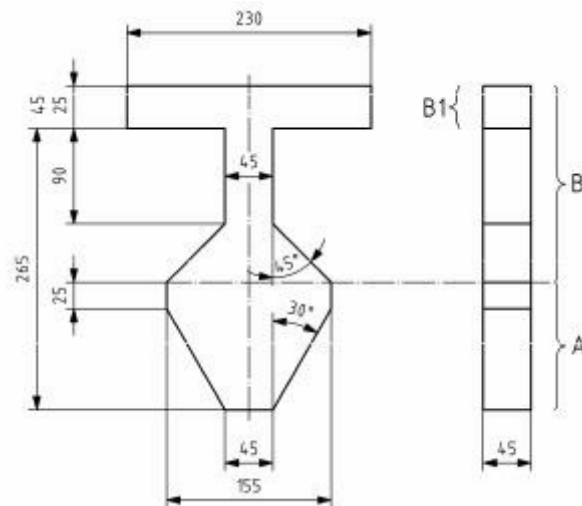
3.attēls. C zonde (ķermeņa zonde): 89 x 157 mm (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 D* pielikuma D.1.b) attēls)

4.attēls. E zonde (mazā galvas zonde): Ø 130 mm (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 D* pielikuma D.1. a) attēls)

5.attēls. D zonde (lielā galvas zonde): Ø 230 mm (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 D* pielikuma D.1. c) attēls)

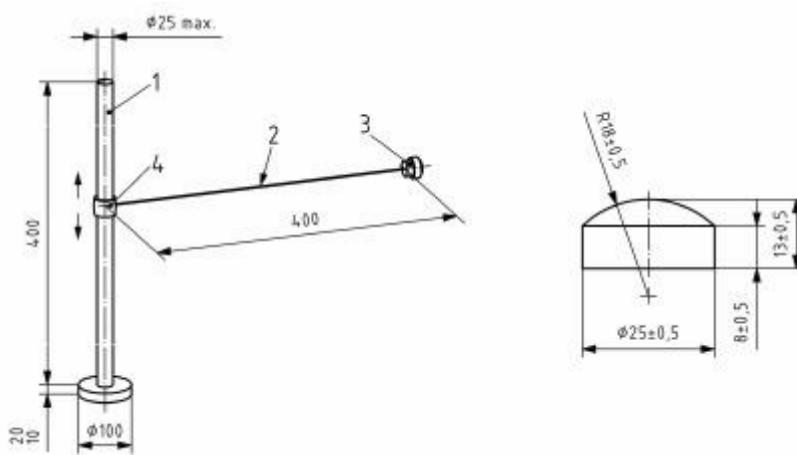

6.attēls. Kakls: 45 x 45 mm / 45 mm + 60° (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 D* pielikuma D.2.attēls)

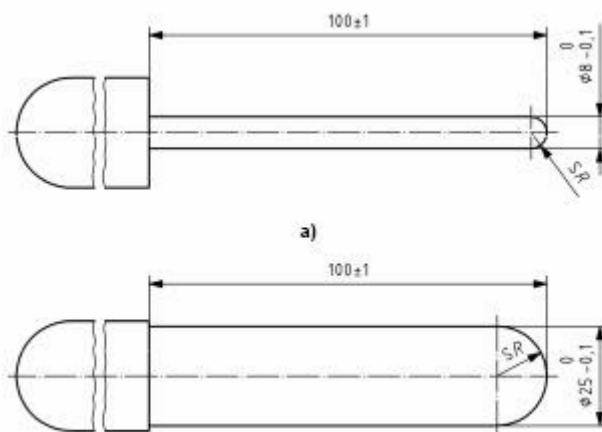
A – zondes „A” daļa

B – zondes „B” daļa

B1 - plecu daļa

7.attēls. Apģērbs: 40 cm stienis + 40 cm ķēde + Ø 25 mm „poga” (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 D* pielikuma D.7. a) un b) attēls)

8.attēls. Mazais pirkstu stienis: Ø 8 mm; lielais pirkstu stienis Ø 25 mm (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* D pielikuma D.10. a) un b) attēls)

Ķermenis iet cauri atvērumam, kura diametrs ir vismaz Ø 40 cm. Tomēr pieļaujami arī atvērumi, kas ir lielāki par Ø 23 cm.

Galvas iesprūšana

- Ja atvērumam iet cauri C zonde vai E zonde, jāiet cauri arī D zondei.
- Ja atvērumi ir daļēji elastīgi un zonde gandrīz iet cauri, jāpiemēro spēks, kas pielīdzināms 22 kg.
- Tests nav piemērojams atvērumiem, kuru apakšējās malas augstums ir mazāks par 60 cm, kā arī trīsstūrveida atvērumiem šupoļu sēdekļu piekarēm.

Kakla iesprūšana.

Testēšanas procedūra ir samērā sarežģīta. Šis ir vienkāršots izklāsts.

- Atvērumiem, kas ir daļēji ierobežoti, V-veida atvērumiem un tādiem, kas ir atvērti uz augšu:
  - ✓ jābūt mazākiem par 45 x 45 mm (testēšanas zondes „B” daļa), vai
  - ✓ apakšai jābūt platākai par 45 mm un robežām ar leņķi, kas lielāks par 60° (*have bottom wider than 45 mm and boundaries with greater angle than 60°*) (testēšanas zondes „A” daļa)

Pēdu iesprūšana uz virsmas

- Atvērumi nedrīkst būt platāki par 30 mm, mērot kustības galvenajā virzienā.

Pirkstu iesprūšana

- Ja mazais pirkstu stienis iet cauri atvērumam dziļumā, kas ierobežo kustību mazāk par 45° no blakus virsmas (*if the small finger rod passes through the opening to a depth, which restricts movement to less than 45° from adjacent surface*), arī lielajam pirkstu stienim jāiet cauri atvērumam.
- Tests nav piemērojams atvērumiem augstumā zem 100 cm.
- Jebkuri ķēdes atvērumi, kas ir lielāki par Ø 8,6 mm, ir aizliegti, izņemot savienojumus, kur ir atļauti atvērumi, kas ir lielāki par Ø 12 mm.

Apģērba vai matu iesprūšana

Slīdkalniņi

Novieto „pogu” pārbaudes ierīci 20 cm no slīdēšanas daļas sākuma punkta un 20 cm no slīdkalniņa sāna. Slidina ķēdi visā garumā no kārts, meklējot iespējamo „pogas” iesprūšanu. Netīt ķēdi ap stūriem, caurulēm u.c. Ja „poga” ieķeras, jāpavelk ķēde ar spēku, kas pielīdzināms 5 kg slīdēšanas virzienā.

Ugunsdzēsēju stabs

- Novieto „pogu” pārbaudes ierīci pie platformas malas izejas atvēruma vidū un meklē iespējamo iesprūšanu.

- Atdala ķēdi no staba. Saglabā viena ķēdes gala saskari ar stabu. Sākot no augstuma 180 cm virs starta platformas (vai no staba augšas), meklē iespējamo iesprūšanu

Jumta virsotne

- Atdala ķēdi no staba. Meklē iespējamo iesprūšanu jumta virsotnē un virsmā, velkot ķēdi slīpuma virzienā

„Pogu” pārbaude citur netiek izmantota. Šis tests ir izstrādāts, lai būtu īpaši jutīgs, lai varētu piemērot (*to fit*) bērnu spēļu laukuma elementiem ar lielu forsētu kustību.

Aizsardzība pret saspiešanu vai sagriešanos

- Starp iekārtu kustīgajām daļām vai starp iekārtu kustīgajām un stacionārajām daļām nedrīkst būt saspiešanas vai sagriešanās punktu.

- Jebkuram elementam, no kura var tikt radīts liels trieciena spēks, jābūt izgatavotam ar triecienu samazinošām īpašībām.

- Smagām piekārtām daļām (ar masu, kas lielāka par 25 kg), kas piekārtas virs lietotājiem, jābūt vismaz 400 mm virs zemes un vismaz 230 mm no atbalsta punktiem. Tas neattiecas uz šūpolēm.

- Atstarpes starp tiltu elastīgajām daļām un to nekustīgajām malām nedrīkst būt mazākas par 230 mm.

Aizsardzība pret nokrišanu

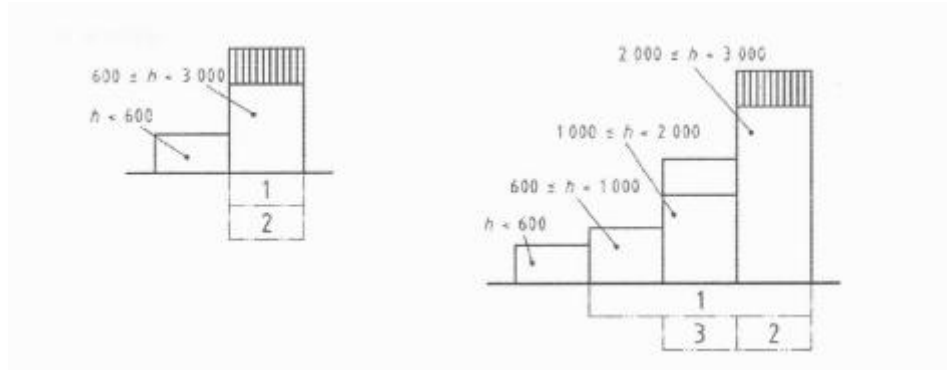
- Kur nepieciešams, iekārtām jābūt margām vai barjerām.
- Margām vai barjerām uz rampām jābūt zemākā punkta.
- Krišanas augstumam līdz 600 mm margas vai barjeras nav nepieciešamas.
- Iekārtām, kas ir viegli pieejamas² un kuru krišanas augstums ir virs 600 mm, nepieciešamas barjeras un piemērots triecienu samazinošs pārklājums.
- Iekārtām, kas nav viegli pieejamas un kuru brīvais krišanas augstums nav lielāks par 1000 mm, margas vai barjeras nav nepieciešamas, taču nepieciešams piemērots triecienu samazinošs pārklājums.

---

² Platforma ir viegli pieejama, ja:

- tai var piekļūt pa trepēm vai rampu no zemes vai no citas viegli pieejamas platformas.
- tai var piekļūt pa kāpnēm ar zemāko pakāpienu zemāku par 40 cm no zemes vai no citas viegli pieejamas platformas.
- tā rindojas (izvietojas) (*tiered*) zemāk par 60 cm no zemes vai no blakus viegli pieejamas platformas.

- Iekārtām, kas nav viegli pieejamas un kuru brīvais krišanas augstums ir no 1000 mm līdz 2000 mm, nepieciešamas margas un piemērots triecienu samazinošs pārklājums.
- Visām iekārtām ar brīvo krišanas augstumu 2000 mm vai vairāk ir nepieciešamas barjeras un piemērots triecienu samazinošs pārklājums.

a) Aprīkojums, kas ir viegli pieejams visām vecuma grupām

b) Aprīkojums, kas nav viegli pieejams

9.attēls. Aizsardzība pret nokrišanu (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 8.attēls)

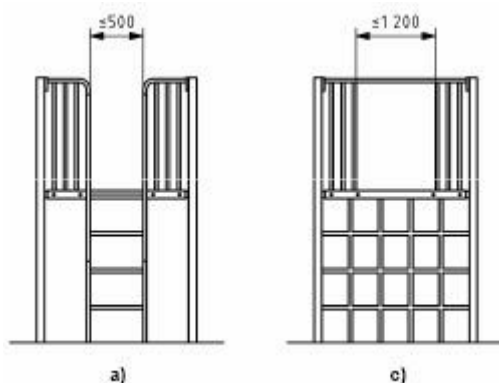
1 – pārklājums atbilstošs *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktam 4.2.8.5.

2 – nepieciešamas barjeras

3 – nepieciešamas margas

- Kur nepieciešamas margas, tām jābūt uzstādītām 600 mm līdz 850 mm augstumā (mērot no stāvēšanas virsmas (*standing surface*) līdz margas augšmalai). Margām pilnībā jāieskauj platforma, izņemot gadījumus, kad rotaļu elements ved uz to vai no tās. Jebkurš atvērums margās nedrīkst būt lielāks par 500 mm, izņemot gadījumus, kad atvērums nodrošina pieeju uz vai no kāpnēm, rampām vai tiltiem, tādā gadījumā atvēruma platums nedrīkst būt platāks par kāpnēm, rampu vai tiltu.

- Kur viegli pieejamam aprīkojumam nepieciešamas barjeras, tām jābūt vismaz 700 mm augstām. Iekārtām, kas nav viegli pieejamas, tām jābūt no 600 mm līdz 850 mm augstām. Barjerām pilnībā jāieskauj platforma, izņemot gadījumus, kad rotaļu elements ved uz to vai no tās. Jebkurš atvērums nedrīkst būt lielāks par 500 mm, izņemot gadījumus, kad tam pāri ir marga. Ja atvērums ir uz viegli pieejamas iekārtas vai ja tas nodrošina pieeju stāvam rotaļu elementam (stāvākam par 45°), tad maksimālais atvēruma platums ir 1200 mm.

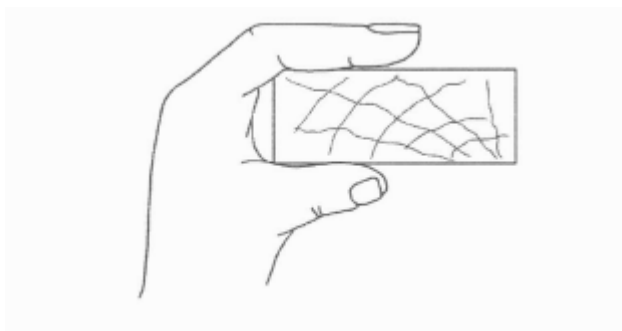
10.attēls. Atvērumi, kas noved pie stāva rotaļu elementa (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 10.attēls)

- Barjerām nedrīkst būt horizontālu vai gandrīz horizontālu elementu, kas ļauj bērniem rāpties (*climb*). Barjeru augšmalām jāattur bērni no stāvēšanas vai sēdēšanas uz tām.
- Jebkura atbalsta, kurš projektēts, lai to aptvertu (t.i., izmantojot rokas, atbalstīt visu ķermeņa svaru), šķērsgriezumam jābūt no 16 mm līdz 45 mm.

11.attēls. Aptveršana (*grip*) (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 5.attēls)

- Jebkura atbalsta, kurš projektēts, lai to satvertu (t.i., palīdzēt bērnam noturēt līdzsvaru), šķērsgriezums nedrīkst būt lielāks par 60 mm.

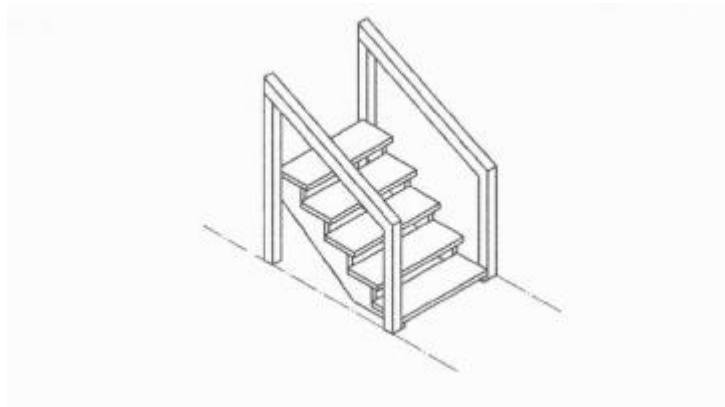
12.attēls. Satveršana (*grasp*) (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 6.attēls)

- Kāpņu pakāpieniem jābūt nodrošinātiem pret rotāciju. Tiem jābūt izvietotiem vienmērīgi, izņemot atstarpi starp zemi un apakšējo pakāpienu un starp augšējo pakāpienu un platformu. Pakāpieniem jābūt līmenī ar precizitāti ± 3 mm. Kāpnēm jābūt pakāpieniem, kas atbilst satveršanas prasībām vai tām jābūt ar margām, kas atbilst aptveršanas prasībām.

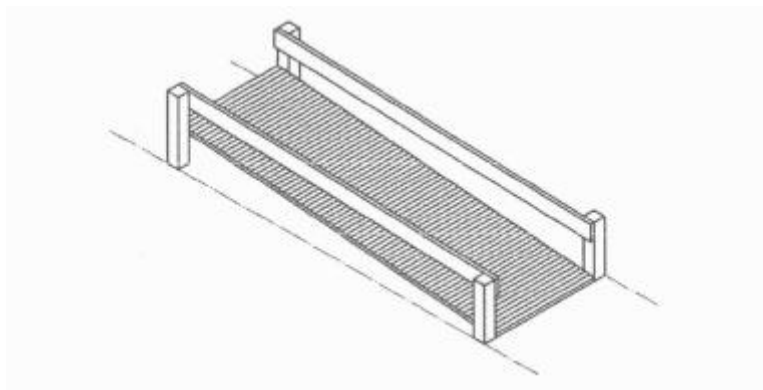
13.attēls. Kāpņu piemērs (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 2.attēls*)

- Trepēm jābūt margām vai barjerām atbilstoši to augstumam. Trepēm augstumā līdz 1000 mm barjeras vietā var izmantot margas, kamēr sprauga zem margām ir mazāka par 600 mm. Margām un barjerām jābūt nodrošinātām no pirmā soļa un tām jāatbilst satveršanas prasībām. Ja trepes ir stāvākas par 45° un augstākas par 1000 mm, barjerai jāatbilst satveršanas prasībām vai jābūt nodrošinātam rokturim. Trepju leņķim jābūt nemainīgam (konstantam). Jābūt vismaz trim pakāpieniem (*risers*). Pakāpieniem jābūt izvietotiem vienmērīgi un līmenī ar precizitāti ± 3 mm. Pakāpieniem jābūt vismaz 110 mm dziļiem un izvirzītiem vismaz 140 mm. Ja trepju augstums pārsniedz 2000 mm, jānodrošina starplaukums tā, lai trepju salikumus kompensē vismaz trepju platums vai tās maina virzienu par vismaz 90°. Starplaukumiem jābūt vismaz tikpat platiem kā trepes un vismaz 1000 mm gariem.

14.attēls. Trepju piemērs (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 3.attēls*)

- Rampām jābūt slīpumā līdz 38° ar nemainīgu leņķi. Tām jābūt margām vai barjerām atbilstoši to augstumam. Rampām līdz 1000 mm var izmantot margas, kamēr sprauga zem margām ir mazāka par 600 mm. Margām jābūt sākas rampas sākumā. Rampām jābūt līdzenām visā to platumā ar precizitāti ± 3 mm. (*Ramps must be level across their width to within ± 3 mm.*) Jābūt nodrošinājumam pret slīdēšanu, piemēram, kāju atbalstiem (*footholds*).

15.attēls. Rampas piemērs (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 4.attēls)

- Stāviem rotaļu elementiem (virs 45°) atvērumi barjerā nedrīkst pārsniegt 500 mm, un to augstums nedrīkst pārsniegt 2000 mm.
- Virvju, kas nostiprinātas vienā galā, diametram jābūt no 25 mm līdz 45 mm.
- Virvju, kas nostiprinātas abos galos, diametram jābūt no 16 mm līdz 45 mm.
- Pārklājumam jābūt līmenī, jo īpaši tad, ja zem tādām iekārtām kā šūpoles, slidkalniņu nobeigums vai zonā ap karuseļiem, ir irdens pārklājuma materiāls.

Aizsardzība pret sadursmēm

- Lai iegūtu pilnīgu informāciju par forsētu (piespiedu) kustību, brīvo laukumu un krišanas zonu skatīt *Standartu LVS EN 1176-1:2008*.
- Brīvie laukumi nedrīkst pārklāties ar citiem brīviem laukumiem vai ar krišanas zonām, ja vien nav norādīts citādi. Tas neattiecas uz iekārtām sakopojumā (grupā), kuras paredzēts lietot kā vienu iekārtu.
- Brīvajā laukumā nedrīkst būt nekādi šķēršļi, kas var trāpīt lietotājam vai kuram lietotājs var uzskriet forsētā kustībā, kaut gan iekārtu daļas, kas satur vai notur lietotāja svaru ir atļautas.
  - Celiņi bērnu spēļu laukumā nedrīkst šķērsot brīvo laukumu.
  - Aprikojumā, uz vai ap to nedrīkst būt neparedzēti šķēršļi, kurus lietotājs nevarētu sagaidīt un kuri varētu radīt kaitējumu, ja lietotājs tiem uzskrien.
  - No 1000 mm līdz 2000 mm garām piekārtām virvēm, kas nostiprinātas vienā galā, jābūt vismaz 600 mm no nekustīgām iekārtām un vismaz 900 mm no šūpojošām iekārtām (piemēram, citām virvēm). Tās nedrīkst atrasties uz vienas sijas (bay) ar šūpolēm.
  - No 2000 mm līdz 4000 mm garām piekārtām virvēm jābūt vismaz 1000 mm no citām iekārtas daļām.
  - Smago piekaramo balžu (ar masu 25 kg vai vairāk) attālumam līdz zemei ir jābūt vismaz 400 mm (*Heavy suspended beams (with a mass of 25 kg or more) must have a ground clearance of at least 400 mm*). Visām izmaiņām profilā jābūt vismaz 50 mm rādiusā (*There must be a minimum 50 mm radius to all changes in profile*). To kustībai jābūt ierobežotai līdz 100 mm un tie nedrīkst iet tālāk par atbalsta punktiem (*They must be limited in their range of motion to 100 mm and must not go beyond the support posts*). Tiem vienmēr jābūt vismaz 230 mm no to atbalsta punktiem (*They must always be at least 230 mm from their support posts*).

Saspiešana

- Brīvai vietai ķermenim atvērumiem, kur iespējama saspiešana, jābūt vismaz 23 cm.
- Brīvai vietai pēdām atvērumiem, kur iespējama saspiešana, jābūt vismaz 6 cm.
- Brīvai vietai pirkstiem atvērumiem, kur iespējama saspiešana, jābūt vismaz Ø 12 mm.

Aizsardzība pret sliktu apdari, materiāliem vai konstrukciju

- Konstrucijā izmantotajiem materiāliem jābūt piemērotiem un atbilstošiem attiecīgajiem Eiropas standartiem. Jāņem vērā klimatiskie vai atmosfēras apstākļi.
- Pārklājuma materiāli nedrīkst saturēt toksīnus.
- Nedrīkst izmantot materiālus, kas zināmi kā pārklājuma uzliesmošanu izraisoši (*Materials that are known to produce surface flash must not be used*).
- Jāievēro arī valsts un pašvaldību būvniecības noteikumi.
- Kokmateriāli, kas saskaras ar zemi, ir jāaizsargā pret puvi (pilnai informācijai skatīt *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktu 4.1.3). Atļauti tikai kokmateriāli, kuriem neveidojas skabargas (*Only timber with a low susceptibility to splintering is allowed*).
- Metāliem jābūt aizsargātiem pret atmosfēras koroziju. Metāli, kas kā zināms, rada toksiskus oksīdus, jāpasargā no katlakmens veidošanās vai atslāņošanās ar piemērotu netoksisku pārklājumu.
- Ar stikla šķiedru armētai plastmasai (*Glass reinforced plastics (GRP)*), kas tiek izmantota slīdkalniņos, jābūt metodei, kas parāda pārmērīgu nodilumu (piemēram, izmantojot dažādus krāsainus slāņus).
- Nav atļautas bīstamās vielas (piemēram, azbests, svins, formaldehīds, akmeņogļu darvas eļļas, polihlorēti bifenili).
- Strukturālā integritāte (viengabalainība) jānodrošina ar atbilstību attiecīgām *Standarta LVS EN 1176-1:2008* nodaļām. Pilnai informācijai skatīt *Standartu LVS EN 1176:2008*.
- Visiem izmantotajiem materiāliem jābūt bez skabargām.
- Savienojumiem jābūt drošiem, lai tos nevar atvienot vai tie kļūt vaļīgi.
- Izlietojamām detaļām (komponentēm) jābūt iespējai tās aizstāt un tām ir jābūt aizsargātām pret iejaukšanos (sabojāšanu) (*tampering*).
- Metāla trosēm jābūt nenospriegotām (*unstressed*) un aizsargātām pret koroziju. Pilnai informācijai par stiepli un šķiedru trosēm skatīt *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktā 4.2.12.3, 4.2.12.4 un 4.2.12.5.
- Ķēdēm jāatbilst standartam ISO 1834. Maksimālais ķēdes posma atvērums jebkurā virzienā ir 8,6 mm, izņemot gadījumus, kad tiek veidoti savienojumi, kur atvērums var būt vai nu mazāks par 8,6 mm vai lielāks par 12 mm.
- Pamatiem jāatbilst *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktam 4.2.14.

1.3.3. Speciālās drošuma prasības atsevišķām iekārtām

1.3.3.1. Drošuma prasības: Šūpoles

PIEZĪME! *Standarta LVS EN 1176-2:2008* punktā 4.5 noteikts, ka šūpolēs nedrīkst izmantot pilnīgi nekustīgas piekares, tādējādi šūpoles ar metāla piekarēm neatbilst drošuma prasībām.

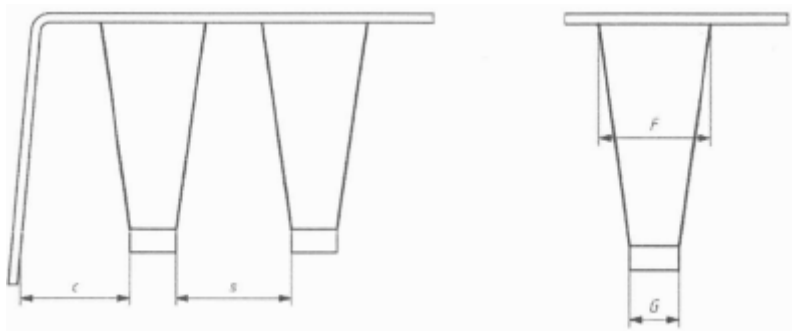
Attālums līdz zemei (ground clearance)

- Riepas, grupu un šūpuļveida sēdekļi - minimums 40 cm
- Normāls sēdekļi - minimums 35 cm

Drošības attālumi

- No balsta līdz sēdekļa malai (C) - $\geq 0,2 * \text{piekares garums} + 200 \text{ mm}$
- Starp sēdekļiem (S) - $\geq 0,2 * \text{piekares garums} + 300 \text{ mm}$

Sānu stabilitāte ir pietiekama, ja attālums starp stiprinājumiem uz sijas (F) ir $0,05 * \text{piekares garums}$ platāks nekā stiprinājumi uz sēdekļa (G).

a) Minimālais attālums starp šūpoļu sēdekļiem un sānu struktūru

b) Šūpoļu sēdekļu sānu stabilitāte

16.attēls. Šūpoles (avots: *Standarta LVS EN 1176-2:2008 7.attēls*)

F – attālums starp piekarēm

G – attālums starp šūpoļu sēdekļa atbalsta punktiem

C – attālums starp sēdekli un sānu struktūru

S – attālums starp blakus sēdekļiem

Sēdekļa priekšējai malai ir jāmazina trieciens. Šīs īpašības pakāpi nevar pārbaudīt uz vietas (bērnu spēļu laukumā), bet, piemēram, koka sēdekļi nav atļauts.

Šūpuļveida sēdekļi ir atļauts uz vienas sijas ar pārējiem sēdekļiem.

Ja sēdeklim ir atzveltne, tās leņķis attiecībā pret sēdekli lietošanas laikā nedrīkst mainīties.

Šūpoļu gultņiem jāļauj ķēdēm rotēt.

1.3.3.2. Drošuma prasības: Slīdkalniņi

- Platumam jābūt mazākam par 70 cm vai lielākam par 95 cm
- Slīdkalniņu ar vairākiem ceļiem, spirālveida slīdkalniņu un izliektu slīdkalniņu katras daļas platumam jābūt mazākam par 70 cm

Prasības brīvi stāvošiem slīdkalniņiem

- Taisni augšupejošas (*straight raise*) kāpnes var būt maksimāli 2,5 m
- Kad slīdkalniņa sākuma augstums ir lielāks par 200 cm, sākuma daļas aizsardzībai jāatbilst barjeru prasībām

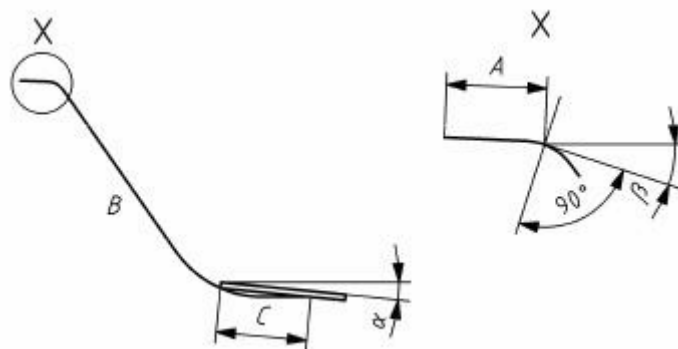
Piestiprinātie slīdkalniņi

- Jābūt šķērskokam virs starta daļas (starta stienim) 60 - 90 cm augstumā, ja sākuma daļas augstums ir lielāks par 100 cm
- Ja sākuma daļa ir ārpus platformas, jābūt sānu margām ar augstumu vairāk nekā 50 cm kādā daļas punktā

Slīdkalniņa daļas

- Sākuma daļa (apzīmēts ar A)
  - ✓ Sākuma daļa beidzas vietā, kur slīdkalniņš pirmoreiz noliecas vairāk par 5° slīdēšanas virzienā
  - ✓ Sākuma daļai jābūt vismaz 35 cm garai
- Slīdēšanas daļa (apzīmēts ar B)
  - ✓ Vidējais slīpums var būt maksimums 40°
  - ✓ Lielākais slīpums vienā punktā var būt 60°
- Nobeiguma daļa (apzīmēts ar C)
  - ✓ Sākumpunktu nosaka, novietojot līmeņrādi uz nobeiguma daļas. Pārvieta līmeņrādi uz augšu, līdz tas ir:
    - 10° leņķī pret horizontāli 1.tipa slīdkalniņiem
    - 5° leņķī pret horizontāli 2.tipa slīdkalniņiem
  - ✓ Nobeiguma daļas garums
    - $B < 150 \text{ cm} \Rightarrow C > 30 \text{ cm min.}$
    - 1.tipa slīdkalniņiem:
      - $B = 150 \dots 750 \text{ cm} \Rightarrow C > 50 \text{ cm}$
      - $B > 750 \text{ cm} \Rightarrow C > 150 \text{ cm}$
    - 2.tipa slīdkalniņiem:
      - $B > 150 \text{ cm} \Rightarrow C > 0,3 \times B$

Slīdkalniņu prasību novērtēšana var būt sarežģīts uzdevums. Lielākās neskaidrības rodas, nosakot dažādus slīdkalniņu veidus. 1.tipa slīdkalniņam ir garāka nobeiguma daļa un īsa ietekmes zona izejas punktā. Attiecīgi 2.tipa slīdkalniņam ir gara nobeiguma daļa un īsa ietekmes zona.

17.attēls. Slīdkalniņa daļas (avots: *Standarta LVS EN 1176-3:2008 2.attēls*)

- A - sākuma daļa, mērot pa slīdkalniņa virsmu
- B - slīdēšanas sadaļa, mērot pa slīdkalniņa virsmu
- C - nobeiguma daļa, mērot pa slīdkalniņa virsmu
- α - nobeiguma daļas maksimālais slīpums (*declination*)

β - sākuma daļas maksimālais slīpums (*declination*)

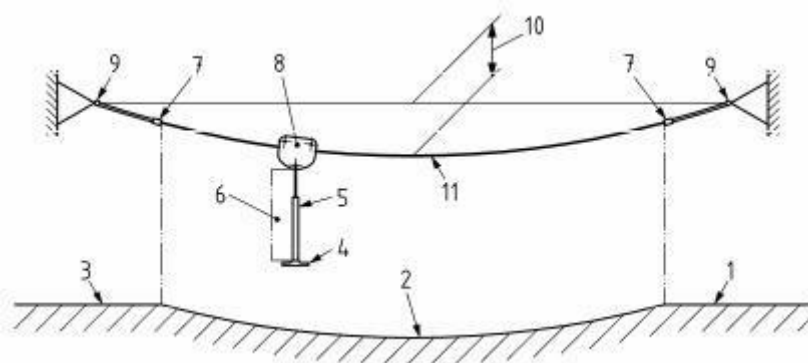
Sānu aizsardzības augstums (apzīmēts ar LP) ir atkarīgs no slīdkalniņa sākuma punkta (apzīmēts ar SH) augstuma un pieejamības.

- Vienmēr, kad $SH < 120 \text{ cm} \Rightarrow LP > 10 \text{ cm}$
- Vienmēr, kad $SH = 120 \dots 200 \text{ cm} \Rightarrow LP > 15 \text{ cm}$
- Kad viegli pieejams un $SH = 200 \dots 250 \text{ cm} \Rightarrow LP > 50 \text{ cm}$
- Kad nav viegli pieejams un $SH = 200 \dots 250 \text{ cm} \Rightarrow LP > 15 \text{ cm}$
- Vienmēr, kad $SH > 250 \text{ cm} \Rightarrow LP > 50 \text{ cm}$

Maksimālais nobeiguma daļas augstums (apzīmēts ar RH) ir atkarīgs no slīdēšanas daļas (apzīmēts ar B) garuma.

- $B < 150 \text{ cm} \Rightarrow RH < 20 \text{ cm}$
- $B > 150 \text{ cm} \Rightarrow RH < 35 \text{ cm}$

1.3.3.3. Drošuma prasības: Trošu ceļi

18.attēls. Trošu ceļa termini (avots: *Standarta LVS EN 1176-4:2008* 1. a) attēls)

- 1/3 - sākumpunkts vai galapunkts
- 2 – ceļa zona
- 4 - sēdekļis
- 5 - rokturis
- 6 - piekares elements
- 7 - apstāšanās
- 8 - skrejveltnis
- 9 - troses stiprinājuma punkti
- 10 - ieliekums
- 11 – trose

Trosei jābūt savilkšanas mehānismam.

Kustība apstājas pie aizbāžņa, kuram ir jābūt slāpēšanas (amortizācijas) (*damping*) mehānismam, kas novērš piekares elementu noliekšanos vairāk par 45° .

Skrejveltna rullīšiem jābūt nosegtiem, lai novērstu pirkstu saspiešanas negadījumus. Normāla lietošana nedrīkst pieļaut skrejveltnim radīt kaitējumu trosei.

Piekares montāža

- Troses augstums no sēdekļa ir vismaz 210 cm

- ✓ 180 cm ir atļauts, ja skrejveltnis ir pilnībā norobežots
- Trose nedrīkst būt nekustīga (nelokāma) (*rigid*)
- Sēdeklim (vai rokturiem) jāļauj jebkurā laikā ātri nokāpt (atbrīvoties)
- Sēdeklim jābūt triecienu mīkstinošam (tādam pašam kā šūpoļu sēdekļiem)
- Sēdekļa slīdēšanas maksimālais ātrums ir 7 m/s. Tā mērīšanai uz sēdekļa tiek novietota 130 kg slodze. Sēdeklis, pirms tas tiek atbrīvots, tiek vilts atpakaļ līdz 30° leņķim. Tiek nomērīts maksimālais ātrums.

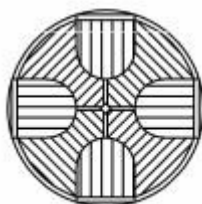
✓ Tā kā precīza mērīšana ir ļoti sarežģīta, ātrumu var noteikt šādā veidā: viena persona izmanto aprīkojumu, turpretim otra skrien līdzi. 7 m/s ir tuvu maksimālajam normāla pieaugušā skriešanas ātrumam. Ja skrējējs var noturēt pozīciju (stāvokli) līdzās skrejveltnim līdz galam, ātrums, iespējams, nav pārāk liels.

Attālums līdz zemei (*ground clearance*)

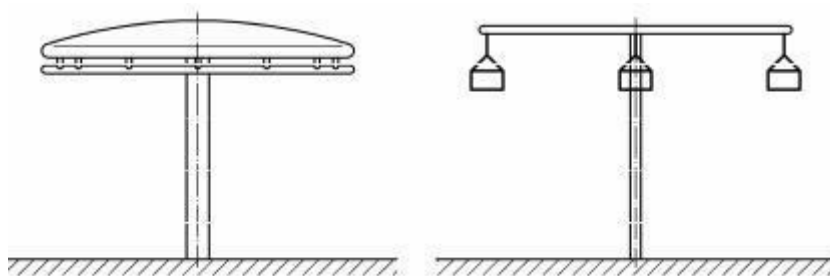
- Sēdekļa tipa trošu ceļiem attālumam līdz zemei ceļa vidū jābūt 40 cm, kad sēdeklim ir 130 kg slodze
- Piekārta tipa trošu ceļiem attālumam līdz zemei jābūt
  - ✓ 150 cm sākuma punktā, mērot bez slodzes
  - ✓ 200 cm darbības stāvoklī, mērot ar 70 kg slodzi
 Starta platformas virsma var būt koka vai pat metāla.

1.3.3.4. Drošuma prasības: Karuseļi

Rotējošās iekārtas ar diametru vairāk par 50 cm tiek uzskatītas par karuseļiem. Karuseļu asis nedrīkst būt slīpākas par 5°.

19.attēls. Tradicionālais karuselis (tips B) (avots: *Standarta LVS EN 1176-5:2008* 2.attēls)

20.attēls. Piekārtais karuselis (tips C) (avots: *Standarta LVS EN 1176-5:2008* 3.attēls)

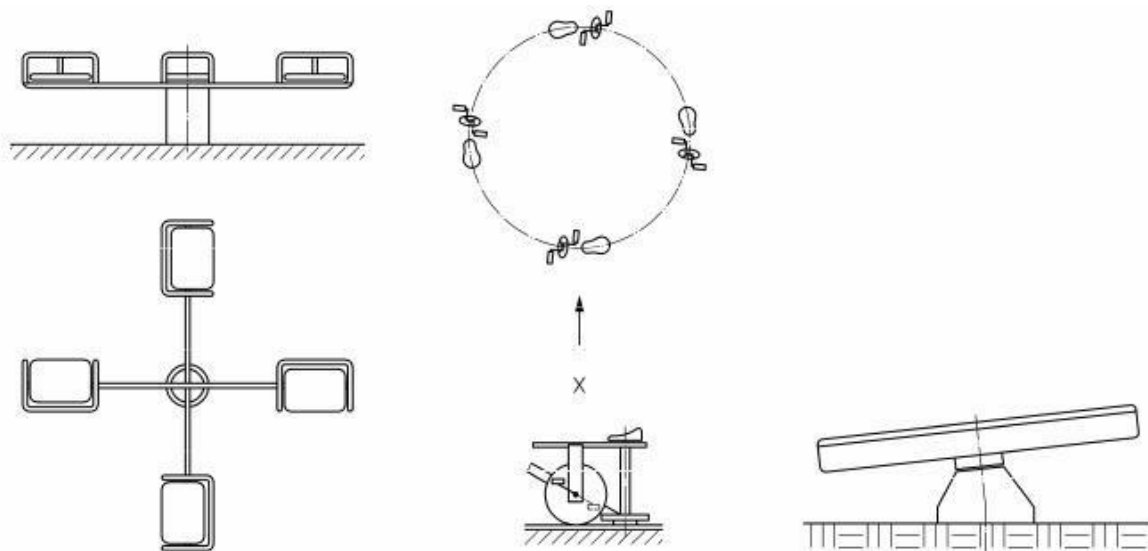
Klasisks karuselis ar rotējošu platformu

- Ja platforma ir vienā līmenī ar zemi (*flush with the ground*),
  - ✓ vertikālā sprauga (*gap*) var būt maksimāli 8 mm
  - ✓ vertikālai pārvirzei (pārvietojumam) (*displacement*) jābūt maksimāli 20 mm
- Kad platforma nav vienā līmenī ar zemi (*flush with the ground*), minimālais attālums līdz zemei ir 6 cm
  - ✓ kad attālums līdz zemei ir no 6 cm līdz 11 cm, platformas apakšmalai jābūt gludai 30 cm (*for an extent of 30 cm*), mērot no malas uz centrālo asi
  - ✓ kad attālums līdz zemei ir no 11 cm līdz 40 cm, platformai jābūt aprīkotai ar malu (*skirt*) vai platformas apakšmalai jābūt gludai un attālumam līdz zemei no ārējā perimetra uz vidu jāsamazinās
    - ja tiek izmantota mala (*skirt*), tai jābūt 6 - 11 cm attālumā no zemes un tai jānoliecas uz iekšu ar leņķi no 30° līdz 45° no vertikāles
  - ✓ kad attālums līdz zemei ir vairāk par 40 cm, platformas apakšmalai jābūt gludai un attālumam līdz zemei no ārējā perimetra uz vidu jāsamazinās

Piekārtais karuselis

- Attālumam līdz zemei jābūt vismaz 180 cm, kad rokas balsti ir nekustīgi (*stingri*) (*rigid*) un ar pārtraukumiem (*hand supports are rigid and discontinuous*)
- Rokas balsti ļauj tos aptvert. Tas nozīmē, ka visiem izmēriem šķērsgriezumā (*a cross cut sections every dimension*) jābūt no 16 mm līdz 45 mm

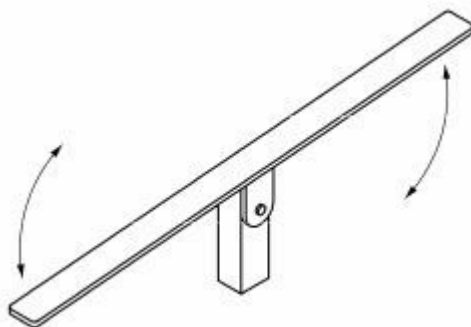
Standartā LVS EN 1176-5:2008 ir arī drošuma prasības rotējošiem krēslu karuseļiem, sliežu karuseļiem (*track driven carousels*) un milzu rotējošiem diskkiem. Šo karuseļu veidu relatīvā retuma dēļ tie šajās vadlīnijās nav ietverti.

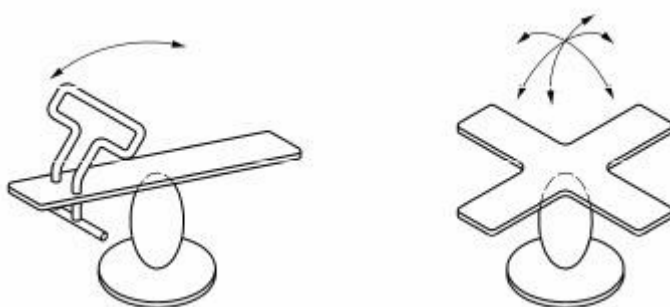
21.attēls. Citi karuseļu veidi (avots: Standarta LVS EN 1176-5:2008 1., 4. un 5.attēls)

1.3.3.5. Drošuma prasības: Šūpošanās iekārtas

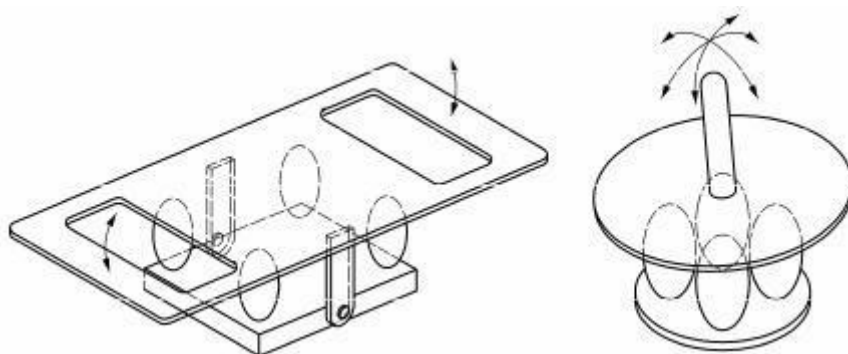
Šūpošanās iekārtas ir sadalītas 6 veidos.

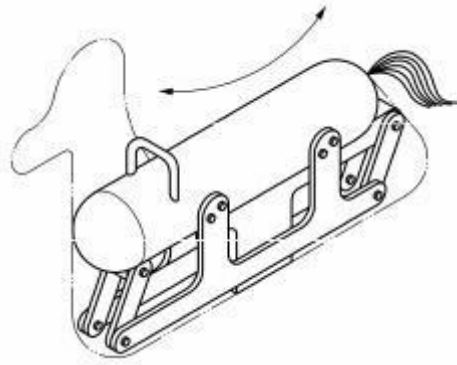
22.attēls. Tradicionālās līdzsvara šūpoles (tips 1) (avots: *Standarta LVS EN 1176-6:2008* 2.attēls)

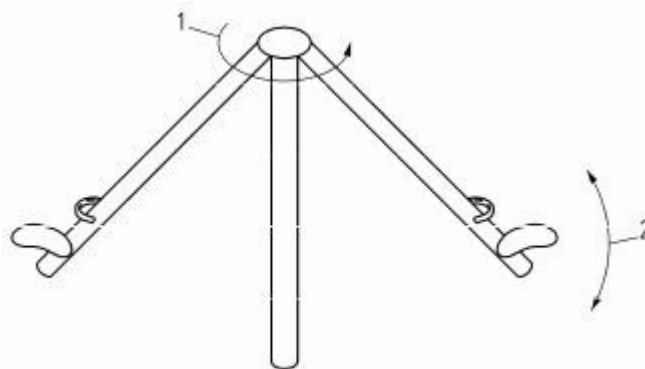
23.attēls. Viena punkta šūpošanās iekārtas (tips 2A un 2B) (avots: *Standarta LVS EN 1176-6:2008* 3.attēls)

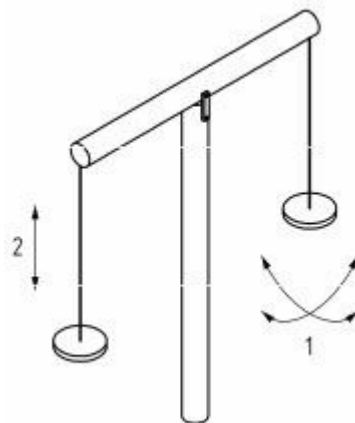
24.attēls. Vairāku punktu šūpošanās iekārtas (tips 3A un 3C) (avots: *Standarta LVS EN 1176-6:2008* 4.attēls)

25.attēls. Šūpošanās balansieris (rocking seesaw) (tips 4) (avots: *Standarta LVS EN 1176-6:2008 5.attēls*)

26.attēls. Balansieris ar atbalstu virs lietotāja pozīcijas (Sweeping seesaw supported above the user station) (tips 5) (avots: *Standarta LVS EN 1176-6:2008 6.attēls*)

27.attēls. Augšējās (virsējās) ass balansieris (Overhead axis seesaw) (tips 6) (avots: *Standarta LVS EN 1176-6:2008 7.attēls*)

Kritiena augstumu (apzīmēts ar H) mēra augstākajā pozīcijā no sēdekļa vidus (*Falling Height (marked H) is measured in the highest position from the middle of the seat*).

- Tradicionālās līdzsvara šūpoles (tips 1): $H < 150$ cm
- Šūpošanās iekārtas (tips 2 un 3) un šūpošanās balansieris (tips 4): $H < 100$ cm
- Balansieris ar atbalstu virs lietotāja pozīcijas un augšējās (virsējās) ass šūpoles (tips 5 un 6): $H < 200$ cm

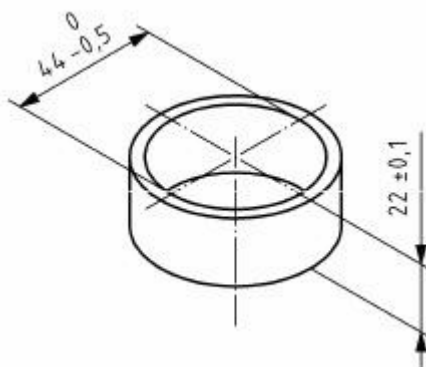

Kad iekārtas viena puse tiek pārvietota tās galējā pozīcijā, atbalsta komponentes nedrīkst veidot atveres, kas mazākas par $\varnothing 12$ mm.

Kustībai jābūt amortizētai.

Kāju balsti nav obligāti.

Kāju un roku balstu galiem jābūt aizsargātiem pret acs ābolu traumām. To pārbauda ar gredzena mērierīci (*ring gauge*). Mērierīci uzliek izvirzītajam galam. Jebkura kāju vai roku atbalsta daļa nedrīkst izvirzīties ārpus mērierīces.

28.attēls. Gredzena mērierīce (avots: *Standarta LVS EN 1176-6:2008 E* pielikuma E.1.attēls)

Šūpošanās iekārtu sānskata profiliem nedrīkst būt izvirzījumu ar rādiusu, kas mazāks par 20 mm.

Sāniskā novirze ir pietiekami maza, kad sēdvieta tiek spiesta uz sāniem ar spēku, kas pielīdzināms 70 kg, un

- tradicionālo līdzsvara šūpoļu novirze ir mazāka par 14 cm, mērot 200 cm attālumā no ass
  - vairāku punktu šūpošanās iekārtām novirze ir mazāka par 17 cm, mērot 200 cm attālumā no iedomātas centrālās ass ($= 5^\circ$)
  - šī prasība uz cita veida šūpošanās iekārtām neattiecas
- Šūpošanās balansiera (tips 4) kopējais kustības diapazons nedrīkst pārsniegt 60 cm.

1.3.3.6. Drošuma prasības: Kāpelēšanas tīkli

Aizsardzība pret nokrišanu

- tīklojumam jābūt tik blīvam, ka katrs caurums ir mazāks par $\varnothing 65 \times 180$ cm.
- ja telpiskais tīklojums tiek veidots no plaknes tīkliem, un attālums starp tīkliem pārsniedz 100 cm, atverēm jābūt mazākām par $\varnothing 420$ mm.
- ja iepriekš minētās prasības netiek ievērotas, struktūrai apakšā jāsniedz pietiekama trieciena vājināšana.

Ja tīklojumu nekustīgie stiprinājumi ir gludi un slīpi, tie ir atļauti pat tad, ja kritiena augstums pārsniedz 60 cm. Lielākais pieļaujamais kritiena augstums (apzīmēts ar H_{incl}) atkarīgs no atbalsta leņķa.

- $30^\circ \Rightarrow H_{incl} = 70$ cm
- $45^\circ \Rightarrow H_{incl} = 85$ cm
- $60^\circ \Rightarrow H_{incl} = 120$ cm

- $70^\circ \Rightarrow \text{Hincl} = 175 \text{ cm}$
- $80^\circ \Rightarrow \text{Hincl} = 300 \text{ cm}$

Lejupejošie noliektie leņķi starp virvēm nedrīkst būt stāvāki par 20° .

2. PROJEKTĒŠANA

2.1. Iekārtas un to izvietojums

Jāapsver, kā bērni pārvietosies pa bērnu spēļu laukumu. Vai, lai tiktu no vārtiem uz bērnu spēļu laukumu, viņiem ir jāiet garām kustībā esošiem šupoļu sēdekļiem? Vai, nolaižoties no slīdkalniņa un skrienot, lai nokļūtu uz karuseli, bērniem nav jāšķērso kādas kustīgas iekārtas, kas bērnus var notriekt, trajektoriju?

Slīdkalniņi

Slīdkalniņu nedrīkst izvietot ar slīdošo plakni uz dienvidiem (ja vien tas nav izvietots ēnā), lai novērstu tā pārmērīgu sakaršanu dienas vidū.

Rotējošās iekārtas (karuseļi)

Ap rotējošām iekārtām (karuseļiem) nepieciešams vismaz 2 m brīvs laukums un ap lielām iekārtām, kas rotē un šupojas, jābūt barjerai, lai novērstu mazu bērnu nokļūšanu rotācijas ceļā.

Vietās, kur pastāv liela vandalisma iespējamība, metāla iekārtas kalpos ilgāk nekā koka. Vandalisms bērnu spēļu laukumos galvenokārt rodas tad, ja blakus nav iekārtu pusaudžiem. Tādēļ nepieciešams apsvērt iespēju nodrošināt kaut ko arī pusaudžiem. Galvenais, ko vēlas pusaudži, ir kaut kur sēdēt un tikties ar saviem draugiem. Vienkārša atsevišķa atpūtas zona vai speciāla nojume pusaudžiem parasti samazina vandalisma biežumu.

PIEZĪME! Ierīkojot bērnu spēļu laukumu, iekārtas var izvietot arī atsevišķās zonās dažādām vecuma grupām, piemēram, bērniem no 1 līdz 4 gadu vecumam, bērniem no 3 līdz 12 gadu vecumam un atsevišķu zonu pusaudžiem.

PIEZĪME! Domājot, lai bērnu spēļu laukums būtu pieejams arī bērniem ar īpašām vajadzībām, var izveidot arī atsevišķu zonu bērniem ar kustību traucējumiem. Šajā zonā bērnu spēļu laukuma pārklājumam jānodrošina piekļuve aprīkojumam ar ratiņkrēslu, kā arī jānodrošina aprīkojums, ko varētu izmantot bērni ar kustību traucējumiem.

2.2. Pārklājums

2.2.1. Pārklājums (vispārīgi)

Standarta LVS EN 1176 -1:2008 punkts 4.2.8.5.2 nosaka, ka zem visām bērnu spēļu laukuma iekārtām ar krišanas augstumu virs 600 mm, kā arī zem iekārtām ar forsētu kustību, piemēram, šupolēm, karuseļiem un slīdkalniņiem (neatkarīgi no krišanas augstuma), jābūt triecienu samazinošam pārklājumam. Svarīgi atcerēties, ka pārklājums nenovērš visas traumas, bet tas samazina traumu smagumu. *Standarts LVS EN 1176-1:2008* punkts 4.2.8.5.2 nosaka, ka zāliens (velēna) ir pieņemams krišanas augstumam līdz 1000 mm.

Parasti izmanto šādu veidu pārklājumus:

- Irdeni materiāli (*loose fill materials*), piemēram, zāgskaidas, smiltis, grants un sasmalcināta gumija. Šo pārklājuma materiālu slānim jābūt vismaz 300 mm biežam.
- Gumijas pārklājums ir pieejams plāksnēs vai kā vienlaidu pārklājuma materiāls. Tie abi sastāv no gumijas skaidiņām savienojumā ar sveķiem. Gumijas pārklājuma piegādātājiem

jāspēj nodrošināt testēšanas sertifikātus, lai pierādītu, ka dziļums (biezums), ko tie nodrošina, atbilst *Standartā LVS EN 1177:2008* (punkts 4.1 vai punkts 4.6.1) noteiktajam galvas traumas kritērijam (*Head Injury Criteria (HIC)*) (turpmāk – *HIC*) no attiecīgā brīvā krišanas augstuma.

- „Zāliena paklājs” (*Grass Mat*) ir atklāts cilpots gumijas (*open mesh rubber*) pārklājums, kuram nav lielas triecienu samazinošas spējas pašam par sevi, bet, ja to pareizi ieklāj uz labi sagatavotas augsnes, tas var izpildīt *Standartā LVS EN 1177:2008* (punkts 4.1 vai 4.6.1) noteiktās *HIC* prasības līdz maksimāli pieļaujamajam krišanas augstumam – 3 m.

2.2.2. Krišanas augstums

Krišanas augstums nosaka ietekmes zonas minimālo kvalitāti.

PIEZĪME! Brīvais krišanas augstums nedrīkst pārsniegt 3000 mm.

Krišanas augstumu mēra šādi (lai iegūtu pilnīgu informāciju par brīvā krišanas augstuma aprēķināšanu, skatīt *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktu 4.2.8.1):

- No augstākās platformas līdz zemei
- Kāpelēšanas iekārtām no augstākā roktura stāvokļa (pozīcijas)

Gadījumā, ja nav pieejas visaugstākajam rokturim, krišanas augstums tiek mērīts no 100 cm zem tā vai no augstākā kāju atbalsta

- No sēdekļa, ja var nokrist uz zemes
- No šūpoļu piekares vidus
- Karuseļiem un trošu ceļiem vienmēr ir 100 cm vai lielāks krišanas augstums, atkarībā no reālā krišanas augstuma
- No telpiskā tīklojuma sānu virves augstākā punkta vai no virves, kas sniedzas pāri apakšējam atvērimumam, ja šis atvērums ir lielāks par $\varnothing 65$ cm.

PIEZĪME! Ja brīvais krišanas augstums starp blakus platformām ir lielāks par 1000 mm, zemākajai platformai jābūt triecienu samazinošam pārklājumam.

29.attēls. Brīvā krišanas augstuma noteikšanas piemēri (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008* 14.attēls)

Kritiskais krišanas augstums (apzīmēts kā *CFH (Critical Falling Height)*) ir atkarīgs no pārklājuma, kas nosaka iekārtām lielāko krišanas augstumu.

Ciets pārklājums, piemēram, akmens, asfalts vai betons; CFH = 0 cm:

- Iekārtām bez ietekmes zonas

PIEZĪME! Ieteicams bērnu spēļu laukumos vispār neizmantot cietu pārklājumu

Koks vai tml. ar ļoti ierobežotu trieciena mazināšanu; CFH = 60 cm:

- Iekārtām ar krišanas augstumu līdz 60 cm, ieskaitot iekārtas ar forsētu kustību

Kūdra, nešķirotas smiltis u.tml.; CFH = 100 cm:

- Iekārtām ar krišanas augstumu līdz 100 cm, ieskaitot slīdkalniņus, šūpošanās iekārtas, karuseļus (ne piekārtā tipa) un trošu ceļus

Drošības plāksnes:

- CFH ir atkarīgs no plāksņu biezuma (apzīmēts ar S). Tomēr plāksnēm ar vienādu biezumu var būt atšķirīgs CFH. CFH variē aptuveni šādi:

- ✓ S = 4 cm – CFH = 120 ... 130 cm
- ✓ S = 5 cm – CFH = 150 ... 170 cm
- ✓ S = 6 cm – CFH = 180 ... 200 cm
- ✓ S = 7 cm – CFH = 210 ... 250 cm

Irdens pārklājuma materiāls, piemēram, smiltis vai grants, šķelda vai mizas:

- ✓ 30 cm slānis – CFH = 200 cm
- ✓ 40 cm slānis – CFH = 300 cm

2.2.3. Ietekmes zona

Ietekmes zona ir atkarīga no iespējamā krišanas augstuma. Bērni reti krīt vertikāli; tie mēdz krist prom no iekārtas, tādējādi, jo augstāk bērns atrodas, sākot krist, jo tālāk tas piezemējas.

PIEZĪME! Iekārtām, kuru krišanas augstums ir mazāks par 60 cm un kuras lietotājam nerada forsētu kustību, nav nepieciešama ietekmes zona, tādējādi ir pieļauts ciets pārklājums, piemēram, šķembu segums.

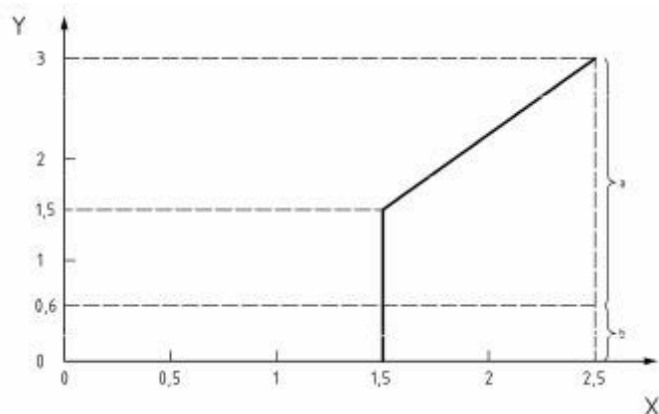
Krišanas augstumam virs 600 mm, vai, ja ir forsēta kustība (piemēram, šūpoles, karuseļi, līdzsvara šūpoles) visai trieciena zonai jābūt piemērotam triecienu samazinošam pārklājumam. Pilna informācija atrodama *Standarta LVS EN 1176-1:2008* punktā 4.2.8.2.4 un atkarībā no iekārtas veida arī attiecīgajā *Standarta LVS EN 1176* daļā.

PIEZĪME! Ietekmes zonas lielums ir atkarīgs no iekārtas veida.

Iekārtām, kas nav šūpoles un dažas šūpošanās iekārtas, ar krišanas augstumu mazāku par 1500 mm, pārklājumam vajadzētu pļesties vismaz 1,5 m visapkārt iekārtai, mērot, kad iekārta ir galējā tās kustības punktā.

Iekārtām ar brīvo krišanas augstumu virs 1500 mm, lai aprēķinātu ietekmes zonu, jāizmanto šāda formula (pārklājumam ir jābūt vismaz šādā zonā ap iekārtu):

$$\text{Minimālā ietekmes zona} = 2/3 * \text{brīvais krišanas augstums} + 0,5 \text{ m}$$

30.attēls. Krišanas augstuma saistība ar ietekmes zonas lielumu (avots: *Standarta LVS EN 1176-1:2008 17.attēls*)

Ja $0,6 \leq y \leq 1,5$, tad $x = 1,5$ (metros)

Ja $y > 1,5$, tad $x = 2/3 y + 0,5$

Y - brīvais krišanas augstums

X - minimālā ietekmes zona

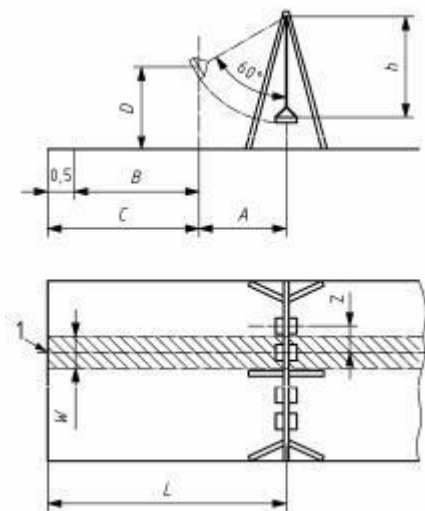
a - triecienu samazinošs pārklājums (ar prasībām)

b - pārklājums (bez prasībām), ja vien nav forsēta kustība

Šūpošanās iekārtām (līdzsvara šūpolēm, atsperu šūpolēm un šūpulzirdziņiem pārklājumam jāplešas vismaz 1000 mm, mērot, kad iekārta ir galējā tās kustības punktā.

Šūpolēm nepieciešams atšķirīgs aprēķins:

Izmēra attālumu no centrālā punkta uz augšējās sijas līdz sēdekļa virsmai. Šo izmēru reizina ar **0,867** un tad pieskaita **1,75 m** visiem pārklājuma veidiem, izņemot irdenam pārklājuma materiālam, vai **2,25 m** irdenam pārklājuma materiālam. **Pārklājumam jāplešas vismaz iepriekš norādītajā zonā iekārtas priekšā un aizmugurē, un vismaz 875 mm uz katru pusi no šūpoļu sēdekļa centrālā punkta** (lieliem sēdekļiem – 875 mm no līnijas, kas atrodas 25 cm uz vidu (*inside*) no sēdekļa malas). Praksē pārklājums parasti plešas uz iekšpusi no balstiem.

31.attēls. Šūpoļu ietekmes zonas lielums (avots: *Standarta LVS EN 1176-2:2008 9.attēls*)

A – 0,867 x h

B - 1,75 m līdzenam triecienu samazinošam pārklājumam (parasti sintētisks)

C - 2,25 m saturošam (*contained*) triecienu samazinošam pārklājumam (parasti irdens pārklājums)

D - maksimālais brīvais krišanas augstums

L - A + B vai A + C

W – ietekmes zonas platums

Z - attālums starp šūpoļu asīm

h - piekares garums

Tādējādi, piemēram, šūpolēm ar mērījumu 1,8 m no sēdekļa virsmas līdz augšējās sijas apakšmalai aprēķins ir šāds:

Gumijas pārklājumam

$1,8 \text{ m} \times 0,867 = 1,561 \text{ m}$

$1,561 \text{ m} + 1,75 \text{ m} = 3,31 \text{ m}$ priekšā un aizmugurē no punkta tieši zem augšējās sijas centra.

Irdenam pārklājumam

$1,8 \text{ m} \times 0,867 = 1,561 \text{ m}$

$1,561 \text{ m} + 2,25 \text{ m} = 3,81 \text{ m}$ priekšā un aizmugurē no punkta tieši zem augšējās sijas centra.

Slīdkalniņiem

- Slīdēšanas daļai:

- ✓ Daļām ar augstumu līdz 60 cm – 100 cm

- ✓ Daļām ar augstumu virs 60 cm – zona ir tāda pati kā kāpelēšanas iekārtām

- Nobeiguma (*run-out*) daļai:

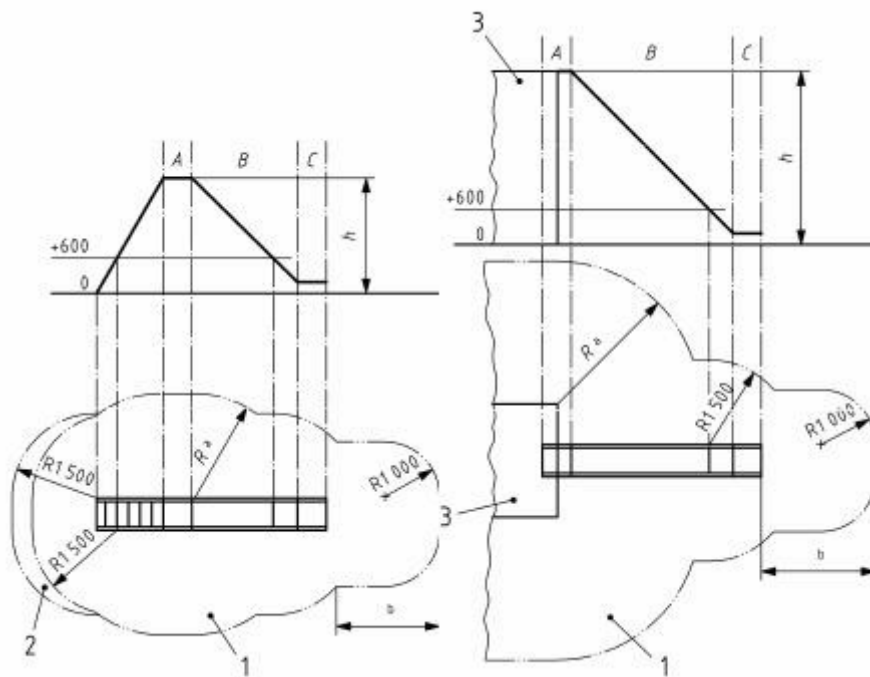
- ✓ Sānos – 100 cm

- ✓ Priekšā

- 1.veida slīdkalniņiem – 200 cm

- 2.veida slīdkalniņiem, kur ātrums beidzas tieši pirms nobeiguma – 100 cm

- ✓ Stūros 100 cm rādiusā

32.attēls. Slīdkalniņa ietekmes zonas lielums (avots: *Standarta LVS EN 1176-3:2008*
9.attēls)

A - sākuma daļa

B - slīdēšanas daļa

C - nobeiguma daļa

h - brīvais krišanas augstums

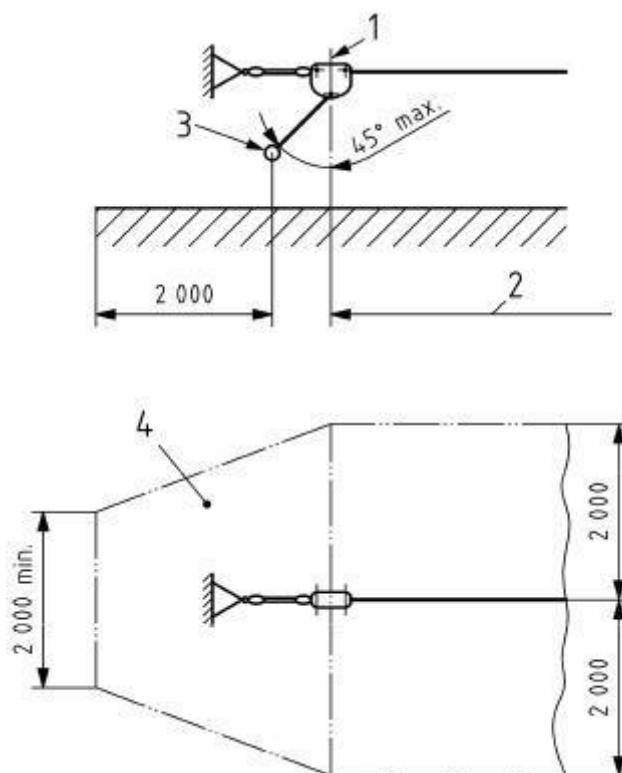
Trošu ceļiem

- 200 cm katrā pusē

- Izejas zonā:

- ✓ Plešas 200 cm aiz punkta, kur pārvietojamais sēdekļis ir pret aizbāzni un piekarelements ir 45° leņķī (*Extends 200 cm beyond the point where the seat traveler is against the stopper and the suspension element is at a 45° angle*)
- ✓ Izejas zonā sašaurinās līdz 200 cm tās beigās

33.attēls. Trošu ceļa ietekmes zonas lielums (avots: *Standarta LVS EN 1176-4:2008*
4.attēls)

- 1 - pārvietojuma beigas
- 2 – pārvietojuma zona
- 3 - maksimālais sēdekļa vai roktura stāvoklis
- 4 - ietekmes zona

Karuseļiem

- 200 cm no iekārtas maksimālā diametra

✓ Piekārta tipa karuseļiem nepieciešama papildus 100 cm zona, kas ir brīva no šķēršļiem

PIEZĪME! Ietekmes zona iekārtai vai tās daļai ar forsētu kustību nedrīkst pārklāties ar citu ietekmes zonu. Ietekmes zona iekārtai vai tās daļai bez forsētas kustības var pārklāties ar citu līdzīgu ietekmes zonu.

PIEZĪME! Ietekmes zonā nevajadzētu būt cietiem un asiem objektiem (piemēram, lieli akmeņi, ērkšķu krūmi, žogi un sienas).

Krišanas zonā nedrīkst būt nekādi šķēršļi, kuriem lietotājs var uzkrīst un gūt traumas, izņemot:

- ✓ blakusesošas daļas, kur brīvā krišanas augstuma starpība ir mazāka par 600 mm
- ✓ daļas, kas notur lietotāja svaru vai satur (ietver) lietotāju vai kas palīdz lietotājam noturēt līdzsvaru
- ✓ iekārtas daļas leņķī, kas lielāks par 60° attiecībā pret horizontāli (tā, lai jebkurš trieciena spēks tiek samazināts)

2.3. Papildu elementi

Soliņi

Soliņi jāizvieto vismaz viena metra attālumā no žoga, lai novērstu to izmantošanu lēkšanai pār žogu un tiem jābūt droši nostiprinātiem zemē.

Atkritumu tvertnes

Atkritumu tvertnes jāizvieto divu līdz trīs metru attālumā no soliņiem un vārtiem. Tām jābūt nostiprinātām zemē un jābūt nodrošinātām ar viegli izņemamu tvertni (kurai jābūt pieslēgtai ar piekaramo atslēgu, lai novērstu neatļautu tās izņemšanu).

Nožogojums

Nožogojums ir paredzēts, lai pasargātu no suņiem un novērstu bērnu izkļūšanu briesmās. Ja suņi problēmas nerada un nav nepieciešams sargāt bērnus, tad nožogojums nav nepieciešams. Ne visi žogu veidi ir piemēroti bērnu spēļu laukumiem, bet, ja nožogojums ir nepieciešams, jāizmanto labas kvalitātes žogs.

Žogi var pildīt trīs funkcijas:

1. Paturēt bērnus relatīvā drošībā bērnu spēļu laukumā.
2. Nodrošinot ar labiem vārtiem, pasargā bērnu spēļu laukumu no suņiem.
3. Sniedz bērniem sajūtu, ka tā ir viņu teritorija, kas atdalīta no apkārtnes.

Ieteicamais žoga minimālais augstums ir 1 m.

Jāņem vērā šādi aspekti:

1. Paneļu elastīgums (cietās plātnes var nebūt piemērotas slīpās vietās).
2. Bērnu iesprūšana žogā.
3. Asi un izvirzījušies elementi.
4. Materiālu ilgmūžīgums, piemēroti paredzamam vandalismam un līdzīgai izmantošanai.
5. Apstrādei izmantoto konservantu veidi, piemēram, kokmateriālu spiediena impregnēšana, tērauda karstā cinkošana u.c.
6. Materiālu kvalitāte (parasti jāapsver vislabākās kvalitātes/lielākās daļas no stabiliem materiāliem, ko sākumā iespējams atļauties, tādējādi samazinot nepieciešamību bieži remontēt un uzturēt (apkopt)).

Jomas, kurās var rasties problēmas:

1. Bojājumi nepietiekama sieta stieples diametra vai balsta stieples izturības dēļ.
2. Augšējā dēļa vai margas neesamība, lai aizsargātu žoga augšējo malu no bojājuma kāpšanas dēļ.
3. Tikai naglu izmantošana koka žogu montāžai un to bīstamā iedarbība pēc vandalisma.
4. Ķīļveida margu un dzeloņstieņu izmantošana.
5. Ar parastajiem stiprinājumiem samontēto žogu demontāža.
6. Neatbilstoši mieti, margas un attālumi starp centriem.
7. Nepareiza uzstādīšana.

Vārti

Bērnu spēļu laukumiem būtiska ir neatliekamās palīdzības transportlīdzekļu piekļuve. Neatliekamās palīdzības piekļūšanai nepieciešams vismaz 2,15 m atvērums un ideālā gadījumā neatliekamajai palīdzībai būtu jāspēj nokļūt pat bērnu spēļu laukumā.

Ja iespējams, vārtus neveido tā, ka tie tieši atveras uz apdraudējumu, piemēram, ceļu vai atklātu ūdeni. Ja iespējams, būtu jāizvairās no nogāzēm. Svarīgi arī, lai vārti būtu izveidoti tādā veidā, lai neradītu kustību sadursmi.

PIEZĪME! Var padomāt arī par apgaismojumu bērnu spēļu laukumā, kas paildzina bērnu spēļu laukuma izmantošanu tumšajā diennakts laikā, turklāt, vietās, kur pastāv liela vandalisma iespējamība, apgaismojums palīdz samazināt vandalismu.

3. PIEGĀDE UN UZSTĀDĪŠANA

3.1. Specifikācija

Ieteicams iepirkuma specifikācijā noteikt, ka bērnu spēļu laukuma aprīkojumam jāatbilst *Standarta LVS EN 1176* prasībām un tas jāuzstāda atbilstoši *Standarta LVS EN 1176* prasībām. Savukārt pārklājumam jāatbilst *Standarta LVS EN 1177* prasībām.

3.2. Piegādātāja nodrošinātā dokumentācija

Nepieciešamajos dokumentos parasti ir ietverts:

- produkta identifikācija un ražotāja (importētāja) nosaukums;
- tehniskā dokumentācija, kurā redzama aprīkojuma vai pārklājuma konstrukcija (tai jāietver informācija par konstrukciju, izmēri, ražošanā izmantotie materiāli, ieteicamo rezerves daļu saraksts, norāde par krāsām un lakām), kā arī informācija par drošu visa aprīkojuma elementu montāžu;
- lietošanas instrukcija (vēlams, ietverot grafisko informāciju par drošības zonām un drošu attālumu starp iekārtām), informācija par tehnisko apkopi un pārbaudi;
- testēšanas pārskati vai citi dokumenti, kas pierāda atbilstību *Standarta LVS EN 1176* un *Standarta LVS EN 1177* prasībām.

Parasti iekārtu un pārklājuma atbilstību *Standarta LVS EN 1176* un *Standarta LVS EN 1177* prasībām apliecina akreditētas atbilstības novērtēšanas institūcijas izsniegts testēšanas pārskats un/vai sertifikāts vai ražotāja tehniskā dokumentācija.

PIEZĪME! No ražotāja un patērētāja neatkarīga un normatīvajos aktos noteiktā kārtībā akreditēta atbilstības novērtēšanas institūcija, izmantojot attiecīgā standartā noteiktas metodes, veic preces pārbaudi (testēšanu), novērtējot preces atbilstību attiecīgajā standartā noteiktajām prasībām un, pamatojoties uz testēšanas rezultātiem, izsniedz testēšanas pārskatu un sertifikātu. Akreditētai atbilstības novērtēšanas institūcijai ir attiecīgās valsts institūcijas apliecināta profesionālā kompetence, neatkarība un spēja veikt testēšanu saskaņā ar noteiktiem standartiem, konkrētajā gadījumā - *Standartu LVS EN 1176* un *Standartu LVS EN 1177*. Savukārt ražotāja atbilstības deklarācija ir ražotāja sagatavots dokuments, kurā ražotājs paziņo par ražotāja izgatavotās produkcijas atbilstību. Līdz ar to jāņem vērā, ka neatkarīgas trešās personas - akreditētas laboratorijas - izsniegts sertifikāts un ražotāja atbilstības deklarācija nav līdzvērtīgi dokumenti.

PIEZĪME! Testēšanas pārskatā jābūt iekļautai noteiktai informācijai, tāpēc pievērsiet uzmanību, lai tajā būtu vismaz:

- a) laboratorijas nosaukums, adrese un vieta, kur veikta testēšana, ja tā atšķiras no laboratorijas adreses;
- b) testēšanas pārskata identifikācija (piemēram, kārtas numurs);
- c) klienta nosaukums un adrese;
- d) testējamā objekta nepārprotama identifikācija, tā apraksts un stāvoklis;
- e) paziņojums par atbilstību prasībām un/vai specifikācijām (piemēram, *Standartam LVS EN 1176*).

PIEZĪME! Lai izvērtētu ražotāja tehnisko dokumentāciju, jābūt profesionālām zināšanām par standartos ietvertajām prasībām.

3.3. Pēcuzstādīšanas pārbaudes

Ieteicama ir pēcuzstādīšanas pārbaude, ko veic kompetenta persona. Tā ne tikai pārbauda atbilstību standartiem un drošumu, bet arī iekārtu uzstādīšanas kvalitāti un meistarību. Apmierinošs ziņojums var būt pierādījums tam, ka apsaimniekotājs ir izpildījis savu pienākumu nodrošināt drošu bērnu spēļu laukumu.

Pēcuzstādīšanas pārbaude var arī (ja nepieciešams) nodrošināt triecienu mazinoša pārklājuma testēšanu.

4. PĀRBAUDE UN APKOPE

Bērnu drošība bērnu spēļu laukumos nav atkarīga tikai no sākotnējās atrašanās vietas projekta un iekārtu izvēles. Būtiska ir nepārtraukta kvalitatīvu pārbaužu un apkopes programmu organizēšana un nodrošināšana, lai saglabātu bērnu spēļu laukuma drošumu.

Standarta LVS EN 1176 7.daļa „Uzstādīšanas, pārbaudes, apkopes un ekspluatācijas norādījumi” bērnu spēļu laukumiem iesaka trīspakāpju pārbaudes režīmu. Šī režīma izmantošana palīdz apsaimniekotājiem izpildīt savus pienākumus.

Pārbaudēm jāaptver viss bērnu spēļu laukums, ne tikai aprīkojums. Jāpārbauda viss – arī takas, žogi, soliņi, vārti u.c.

4.1. Trīspakāpju pārbaudes režīms

Pārbaudes režīms, ko iesaka *Standarts LVS EN 1176-7:2008* ir:

Regulārā (rutīnas) pārbaude

Tajā pārbauda aprīkojuma stāvokli, jo īpaši defektus, kas radušies vandalisma dēļ. Šādas pārbaudes var veikt bērnu spēļu laukuma valdītājs/apsaimniekotājs vai darbinieki un pārbaudes rezultāti jāreģistrē (piemēram, uz vienkāršas lapas vai žurnālā). Aprīkojuma piegādātājam jānodrošina pārbaudes lapa, ko šādā pārbaudē nepieciešams pārbaudīt. Pārbaužu biežums atkarīgs no bērnu spēļu laukuma vietas apstākļiem un noslogojuma, tomēr regulārā pārbaude jāveic vismaz reizi nedēļā.

Ekspluatācijas (darbības) pārbaude

Ekspluatācijas (darbības) pārbaudē aprīkojumu pārbauda detalizētāk (sīkāk), galvenokārt defektus, kas radušies vandalisma dēļ, un dažāda veida nelielu nodilumu. Šādas pārbaudes var veikt bērnu spēļu laukuma valdītājs/apsaimniekotājs vai darbinieki un pārbaudes rezultāti jāreģistrē. Pārbaužu biežums atkarīgs no konkrētās vietas apstākļiem, tomēr ieteicams tās veikt ik pēc 1 līdz 3 mēnešiem. Ražotājs var noteikt ekspluatācijas (darbības) pārbaudi ar 1-3 mēnešu intervālu kādai konkrētai iekārtai. Parasti tas ir nepieciešams nolietojuma, pārmērīgu kustību dēļ vai iekārtām ar kritisku struktūras viengabalainību (integritāti).

Ikgadējā galvenā pārbaude

Ikgadējā galvenā pārbaude ir vissvarīgākā apkopes procedūra. Parasti pēc ziemas iekārtas tiek pārbaudītas attiecībā uz riskiem, ko rada nolietojums (nodilums), bojājumi u.tml. Vispārējais drošuma līmenis jānosaka pēc apkopes konkrētajā brīdī vai reģistrējot jebkurus defektus un noorganizējot to nekavējošu remontu (*the overall safety level should be established by maintenance at this time or by recording any faults and arranging for their immediate repair*).

Ikgadējā galvenā pārbaude būtu jāveic kompetentam speciālistam, kas nav saistīts ar bērnu spēļu laukuma valdītāju vai apsaimniekotāju. Galvenokārt novērtē, vai aprīkojumam nav defektu, kas radušies vandalisma dēļ, vai tam nav mazāks vai lielāks nodilums, ilgtermiņa strukturālas problēmas, aprīkojuma drošuma līmeņa izmaiņas, veic riska novērtēšanu utt.

PIEZĪME! Nedrīkst iegādāties bērnu spēļu laukumu aprīkojumu bez informācijas par pārbaužu un tehniskās apkopes prasībām.

PIEZĪME! Neviena pārbaužu programma nav vērtīga, ja nav struktūru bojājumu remontam un aprīkojuma daļu nomaiņai. Ja ir pieejamas, jāizmanto ražotāja oriģinālās detaļas.

4.2. Kvalitātes kontrole

Bērnu spēļu laukuma valdītājs/apsaimniekotājs var ieviest vadības sistēmu, lai nodrošinātu nepieciešamo bērnu spēļu laukuma drošuma līmeni (pielikumā piedāvāts šādas sistēmas piemērs). Sistēmai jābūt, lai reģistrētu un pārbaudītu veiktos remontdarbus.

Vadībai jāaptver vismaz:

- jāspēj pierādīt, ka ir veikta riska analīze;
- jā saglabā veiktās riska analīzes rezultāti un preventīvie pasākumi, kas ieviesti, pamatojoties uz minētajiem rezultātiem;
- jā saglabā pārbaužu un apkopes grafiks;
- jā saglabā saraksts ar katru bērnu spēļu laukuma iekārtu (nosaukums, numurs, tips, ražotājs u.c.);
- jā saglabā kārtība, kādā rīkojas ārkārtas situācijās, piemēram, ugunsgrēka vai nelaimes gadījumā;
- jā saglabā bērnu spēļu laukuma plāns, kurā redzama katras iekārtas atrašanās vieta;
- jāspēj pierādīt, ka pārbaudes un apkopes grafiks tiek īstenots atbilstoši attiecībā uz katru bērnu spēļu laukuma iekārtu, vedot žurnālu ar vēsturiskiem datiem;
- jāglabā dati, kas atspoguļo pārbaudes, ko veic valsts iestādes (kā daļa no žurnāla).

4.3. Pēcuzstādīšanas pārbaudes

Pēcuzstādīšanas pārbaudes jāveic pirms bērnu spēļu laukums tiek atvērts sabiedrībai. Pirms bērnu spēļu laukuma pieņemšanas rūpīgi jāpārbauda tā atbilstība, specifikācijas un uzstādīšanas procedūras. Tāda pati procedūra jāveic, aizvietojot kādu bērnu spēļu laukuma iekārtu, pārkārtojot vai attīstot bērnu spēļu laukumu. To var veikt jebkura kompetenta persona. Tomēr ir ieteicams, ka šī persona nav iesaistīta bērnu spēļu laukuma uzstādīšanā. Jānoformē un jā saglabā parakstīts un datēts pēcuzstādīšanas pārbaudes ziņojums.

4.4. Regulārā apkope un izmaksu vadlīnijas

Ir svarīgi paredzēt budžetu regulārai bērnu spēļu laukuma apkopei. Galvenie faktori ir:

- zāles pļaušana;
- smilšu nomaiņa smilšu kastēs;
- atkritumu tvertņu iztukšošana;
- ikgadējās pārbaudes;
- pārklājuma papildināšana (par 10% gadā);
- aprīkojuma daļu nomaiņa (šūpoļu stiprinājumi, šūpoļu sēdekļi, ķēdes u.c.).

Papildus ir lietderīgi izveidot amortizācijas kapitālu, lai segtu izmaksas, kas nerodas katru gadu: metāla iekārtu pārkrāsošana reizi piecos vai sešos gados, un nolietoto iekārtu un pārklājuma nomaiņa (10% (plus inflācija) no sākotnējā izmaksu kapitāla).

4.5. Nelaiemes gadījumi

Ņemot vērā bērnu spēļu laukumu būtību, pat visdrošākā iekārta neizslēdz nelaiemes gadījumu iespējamību. Līdz ar to, lai celtu spēļu laukumu drošuma līmeni, svarīgi ir nelaiemes gadījumu ziņojumi.

Nelaiemes gadījuma ziņojuma forma (kompetentās iestādes nodrošinātā vai no iekšējās kvalitātes vadības sistēmas) var būt aizpildāma tiešsaistē, to aizpilda vecāki, nelaiemes gadījuma liecinieki, bērnu spēļu laukuma apsaimniekotājs u.c.

Personai, kura ziņo par nelaiemes gadījumu, ziņojumā jānorāda:

- a) bērnu spēļu laukums, kurā noticis nelaiemes gadījums (valdītāja/apsaimniekotāja un bērnu spēļu laukuma dati, iesaistītais aprīkojums (detalizēts apraksts, iekļaujot elementu aprakstu, ražotāja nosaukumu un adresi);
- b) nelaiemes gadījums (nelaiemes gadījuma datums un laiks, nelaiemes gadījuma apraksts);
- c) cietušais (vecums un dzimums, valkātais apģērbs, ieskaitot apavus – šie dati ir svarīgi, analizējot nelaiemes gadījuma iemeslu, piemēram, apģērba vai kāju iesprūšana);
- d) traumas (vieta un veids un, ja nepieciešams, veiktā ārstēšana);
- e) situācijas apstākļi (nelaiemes gadījuma brīdī laukumā esošo bērnu skaits, bērnu skaits, kas atradušies uz nelaiemes gadījumā iesaistītās iekārtas, ja nepieciešams, liecinieku (minot vārdu un kontaktinformāciju) liecības);
- f) par nelaiemes gadījumu ziņojošās personas vārds un kontaktinformācija;
- g) ja nepieciešams, pēc nelaiemes gadījuma ierosinātās un īstenotās aprīkojuma modifikācijas (pārveidošanas) (ja ir dokuments, kas apliecina īstenotās modifikācijas).

A PIELIKUMS

Priekšlikums iekšējās kvalitātes kontroles sistēmai

Bērnu spēļu laukuma īpašnieks vai administrators (valdītājs vai apsaimniekotājs) var izveidot savu bērnu spēļu laukuma kvalitātes kontroles sistēmu. Šādas sistēmas galvenajiem elementiem jābūt skaidriem un pārredzamiem. Sistēma sastāv no bērnu spēļu laukuma noteikumiem, pārbaūžu plāna, apkopes grafika un papildu dokumentiem, piemēram, paziņojumiem par dažādām darbībām attiecībā uz aprīkojumu. Šīs darbības ir jāreģistrē bērnu spēļu laukuma grāmatā (skatīt B pielikumu).

Attiecīgās sistēmas daļas var nodrošināt tā, kā norādīts zemāk.

Šīs ir tikai vadlīnijas, līdz ar to bērnu spēļu laukumu valdītāji vai apsaimniekotāji var brīvi attīstīt un pārveidot turpmākos ieteikumus.

Pārbaūžu plāns

Pirmais uzdevums ir sagatavot bērnu spēļu laukuma pārbaūžu plānu, kuram jāaptver bērnu spēļu laukuma apsaimniekošanas galvenie elementi.

Pārbaūžu plāns

Ievērojot to, ka būtiski ir samazināt apdraudējumus bērnu spēļu laukumā, tiek ieviests šāds pārbaūžu plāns:

1. **Regulārā (rutīnas) pārbaude** tiks veikta ... reizes nedēļā (vismaz reizi nedēļā), izmantojot noteiktu pārbaudes lapu (skatīt 1.pielikumu). Regulārās pārbaudes mērķis ir pārbaudīt aprīkojuma stāvokli, jo īpaši defektus, ko izraisījis vandalisms, nolietojšanās vai laika apstākļi. Šīs pārbaudes laikā pārbauda: pārklājuma tīrību, iekārtu viengabalainību (integritāti) un mazāku vai lielāku nodilumu, pamatus un bērnu spēļu laukuma drošumu kopumā.

2. **Ekspluatācijas (darbības) pārbaude** tiks veikta ... reizes gadā (vismaz reizi trijos mēnešos), izmantojot noteiktu pārbaudes lapu (skatīt 2.pielikumu) un reizi gadā ikgadējās galvenās pārbaudes laikā. Ekspluatācijas (darbības) pārbaudē aprīkojumu pārbauda detalizētāk (sīkāk), tā funkcionalitāti un stabilitāti, jo īpaši defektus, kas radušies vandalisma dēļ, un dažāda veida nelielu nodilumu. Tās laikā pārbauda bērnu spēļu laukuma noteikumus, nožogojumu (ar vārtiem), pārklājumu, drošības zonas, bērnu spēļu laukuma aprīkojuma un atbalstošo elementu izvietojumu, marķējumu, viengabalainību (integritāti) un nodiluma līmeni, kā arī savienojumus.

3. **Ikgadējā galvenā pārbaude** tiks veikta reizi gadā, izmantojot noteiktu pārbaudes lapu (skatīt 3.pielikumu). Tas jādara komisijai, kuras sastāvā ir kompetents speciālists, kas nav saistīts ar bērnu spēļu laukuma valdītāju/apsaimniekotāju. Ikgadējā galvenā pārbaudē aprīkojumu pārbauda detalizētāk (sīkāk), tā funkcionalitāti un stabilitāti, jo īpaši defektus, kas radušies vandalisma dēļ, un dažādu veidu nelielu nodilumu. Tās laikā pārbauda bērnu spēļu laukuma noteikumus, nožogojumu (ar vārtiem), pārklājumu, drošības zonas, bērnu spēļu laukuma aprīkojuma un atbalstošo elementu izvietojumu, marķējumu, viengabalainību (integritāti) un nodiluma līmeni, kā arī savienojumus. Šīs pārbaudes laikā var būt nepieciešams izrakt un demontēt dažas iekārtas. Ikgadējā galvenā pārbaudē galvenokārt

novērtē, vai aprīkojumam nav defektu, kas radušies vandalisma dēļ, vai tam nav mazāks vai lielāks nodilums, ilgtermiņa strukturālas problēmas, bērnu spēļu laukuma pārkārtojumu rezultātā radušās izmaiņas atbilstībā un dizainā.

Šajā pārbaudē tiek veikts ar bērnu spēļu laukumu saistīto reģistrēto dokumentu novērtējums.

Pārbaudes rezultātā jāveic tādu elementu kā savienojumi, pārklājums, stabi, ķēdes, pamati, margas, konstrukcijas elementi un kustīgās daļas, apkope un remonts.

Visas pārbaudes, kā arī apkope un remonts ir jāveic kvalificētam personālam, izmantojot atbilstošus instrumentus un dokumentus (skatīt 1., 2., 3. un 4.pielikumu).

Ja pārbaudē tiek atklāti defekti, kas ietekmē drošumu, tie jānovērš nekavējoties. Ja remonts nav iespējams, aprīkojums, kas neatbilst prasībām, jānodrošina tādā veidā, kas padara neiespējamu lietotāju piekļuvi tam (vai nu padarot to nekustīgu vai demontējot to). Defekts jānorāda noteiktā veidlapā (skatīt 5.pielikumu). Tajā jāreģistrē arī defekta novēršana (remonts).

Ja iekārta no bērnu spēļu laukuma uz laiku ir aizvākta, pamatiem jābūt nodrošinātiem vai demontētiem, lai spēlēšanās virsma ir droša.

Informācija par nelaimes gadījumiem jāreģistrē noteiktā veidlapā (skatīt 6.pielikumu).

Ja nepieciešams, ikgadējās galvenās pārbaudes laikā šis pārbaužu plāns ir jāpārskata un jāpārbauda.

Ražotāja ieteikumi pārbaudes prasībām ir sadaļā ....

Sastādīts ..., datums, paraksts

Apkopes un remonta grafiks

Papildu dokuments ir apkopes (uzturēšanas) un remonta grafiks. Tas nodrošinās, ka pārbaudes darbības ir veiktas pareizi un atsauksies uz pārbaužu plāna noteikumiem un tā pārbaudes lapām. Tam jābūt pieņemtam katram bērnu spēļu laukumam.

Apkopes un remonta grafiks

Tā kā ir nepieciešams samazināt bērnu spēļu laukuma apdraudējumu, ir ieviests šāds pārbaužu plāns:

1. Pēc katras regulārās (rutīnas) pārbaudes:

a) jānotīra pārklājums;

b) jānolīdzina pārklājums (ja tiek izmantots irdens pārklājuma materiāls) atbilstoši pamatnes līmeņa atzīmei, kas norāda nepieciešamo pārklājuma līmeni.

2. Pirms ekspluatācijas (darbības) pārbaudes:

a) jāveic pārklājuma apkope

b) jāpapildina zaudētais irdenais pārklājuma materiāls un jāsalabo sintētiskais pārklājums.

3. Pēc katras ekspluatācijas (darbības) pārbaudes:

a) vaļīgās (atbrīvojušās) daļas jāsalabo;

b) ja nepieciešams, jāieeļļo stabi (*posts*);

c) jāapkopj pamatnes līmeņa atzīmes un informācijas plāksnes.

4. Pirms ikgadējās galvenās pārbaudes:

a) jānokrāso koka detaļas;

b) jānokrāso un jānolīdzina elementi, kuriem izveidojušās skabargas.

Krāsošana jāveic ar krāsām un lakām, ko ieteikuši iekārtu piegādātāji.

Smiltis smilšu kastēs jāmaina ... reizes gadā (ieteicams divas reizes gadā).

Visas pārbaudes, kā arī apkope un remonts ir jāveic kvalificētam personālam, izmantojot piemērotus instrumentus un dokumentāciju (skatīt 1., 2., 3. un 4.pielikumu).

Ja pārbaudē tiek atklāti defekti, kas ietekmē drošumu, tie jānovērš nekavējoties. Ja remonts nav iespējams, aprīkojums, kas neatbilst prasībām, jānodrošina tādā veidā, kas padara neiespējamu lietotāju piekļuvi tam (vai nu padarot to nekustīgu vai demontējot to). Defekts jānorāda noteiktā veidlapā (skatīt 5.pielikumu). Tajā jāreģistrē arī defekta novēršana (remonts).

Ja iekārta no bērnu spēļu laukuma uz laiku ir aizvākta, pamatiem jābūt nodrošinātiem vai demontētiem, lai spēlēšanās virsma ir droša.

Jebkuras izmaiņas aprīkojumā vai to pārkārtošana, kas var ietekmēt drošumu, jāveic, konsultējoties ar ražotāju vai kvalificētu speciālistu.

Ražotāja ieteikumi pārbaudes prasībām ir sadaļā ....

Sastādīts ..., datums, paraksts

Ekspluatācijas (darbības) pārbaudes lapa

Bērnu spēļu laukums Nr. _____

Nr.	Postenis (<i>item</i>)	Jā	Nē
1.	Bērnu spēļu laukuma noteikumi ir pilnīgi un nepārprotami		
2.	Nožogojums ir pilnīgs un drošs		
3.	Pārklājuma stāvoklis ir atbilstošs		
4.	Iekārtu minimālajos atvērumos izmaiņu nav		
5.	Papildu elementi draudus nerada		
6.	Atkritumu tvertnes ir		
7.	Pamatnes līmeņa atzīmes ir atbilstošas		
8.	Aprīkojums ir stabils		
9.	Aprīkojumam ir atbilstošs marķējums		
10.	Aprīkojums ir pilnīgs		
11.	Kustīgo detaļu nodilums ir normāls		
12.	Ķēžu stāvoklis ir labs		
13.	Aprīkojuma nodilums ir normāls		
14.	Savienojumi ir labi		
15.	Nav skabargu vai korozijas pazīmju		
16.	Nav citu neatbilstību		

Paskaidrojošās piezīmes un secinājumi:

Sastādīts _____ Datums: _____ Paraksts _____

Ikgadējās galvenās pārbaudes lapa
Bērnu spēļu laukums Nr. _____

I. Šī pārbaude veikta šādas komisijas sastāvā:

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

II. Pārbaudīts bērnu spēļu laukums un fiksēts sekojošais:

Nr.	Postenis (<i>item</i>)	Jā	Nē
1.	Bērnu spēļu laukuma noteikumi ir pilnīgi un nepārprotami		
2.	Nožogojums ir pilnīgs un drošs		
3.	Pārklājuma stāvoklis ir atbilstošs		
4.	Iekārtu minimālajos atvērumos izmaiņu nav		
5.	Papildu elementi draudus nerada		
6.	Atkritumu tvertnes ir		
7.	Pamatnes līmeņa atzīmes ir atbilstošas		
8.	Aprīkojums ir stabils		
9.	Aprīkojumam ir atbilstošs marķējums		
10.	Aprīkojums ir pilnīgs		
11.	Kustīgo detaļu nodilums ir normāls		
12.	Ķēžu stāvoklis ir labs		
13.	Aprīkojuma nodilums ir normāls		
14.	Savienojumi ir labi		
15.	Nav skabargu vai korozijas pazīmju		
16.	Pamati ir labi		
17.	Neatbilstību, kas radušās remonta rezultātā, nav		
18.	Pārbauzu plāns ir labs		
19.	Apkopes un remonta grafiks ir labs		
20.	Nav citu neatbilstību		

III. Piezīmes par bērnu spēļu laukuma dokumentāciju (pārbauzu plānu un apkopes un remonta grafiku)

_____

IV. Vispārīgā informācija par bērnu spēļu laukuma drošumu (pēc šīs pārbaudes veikšanas un informācijas gan par nelaimes gadījumiem, gan iepriekšējām pārbaudēm izskatīšanas):

_____

V. Paskaidrojošās piezīmes un secinājumi:

_____

Sastādīts _____

Datums: _____

Paraksts _____

Paraksts _____

Paraksts _____

Paraksts _____

Apkopes un remonta veidlapa

Bērnu spēļu laukums Nr. _____

1. _____ (datums) veikta šāda apkope/remonts:

(detalizēti apraksta veiktās darbības)

2. Iepriekš minētās darbības veiktas/nav veiktas* pārbaudes/saņemtās informācijas* rezultātā, kas veikta/saņemta* _____ (datums).

3. Iepriekš minētās darbības veiktas/nav veiktas* atbilstoši.

4. Paskaidrojošās piezīmes un secinājumi:

---

5. Remonta termiņš beidzas: _____

Sastādīts _____

Datums: _____

Apkopes vai remonta veicēja paraksts _____

Valdītāja/apsaimniekotāja paraksts _____

* vajadzīgo atzīmēt

Defekta paziņošanas veidlapa

Bērnu spēļu laukums Nr. _____

1. _____ (datums) veicot regulāro (rutīnas) pārbaudi/ekspluatācijas (darbības) pārbaudi/ikgadējo galveno pārbaudi* iekārtai Nr. _____ konstatēts defekts.
2. Defekts ir/nav* būtisks bērnu spēļu laukuma lietotājiem.
3. Defekta apraksts

---

4. Ieteikumi korektīvajām darbībām (norādot termiņus):

Sastādīts _____

Datums: _____

Paraksts _____

* vajadzīgo atzīmēt

Nelaiemes gadījuma paziņošanas veidlapa

Informācija par valdītāju/apsaimniekotāju:		Informācija par bērnu spēļu laukumu:	
Nosaukums:		Nosaukums:	
Adrese:		Adrese:	
Tālr. Nr.:			
Informācija par bērnu spēļu laukuma aprīkojumu:			
Ražotāja nosaukums:		Elementu apraksts:	
Ražotāja adrese:		Piezīmes:	
Informācija par nelaiemes gadījumu:			
Nelaiemes gadījuma apraksts:			
Datums un laiks:			
Laika apstākļi (lietus, sniegs):			
Cietušais (vārds, adrese, tālr. Nr., vecums, dzimums):			
Cietušā apģērbs, ieskaitot apavus:			
Bērnu skaits bērnu spēļu laukumā:			
Bērnu skaits uz iekārtas:			
Traumas veids:			
Īss apraksts:			
Liecinieki (vārds, adrese, tālr. Nr., vecums):			
Liecinieku liecības:			
Veiktā ārstēšana:			
Pēc nelaiemes gadījuma ierosinātās un īstenotās aprīkojuma modifikācijas (pārveidošanas):			
Kompensācija cietušajam:			
Cita informācija (fotogrāfijas, videoieraksti u.c.):			
Persona, kas ziņo par nelaiemes gadījumu (vārds, adrese, tālr. Nr., vecums):			

Nosūtāma Patērētāju tiesību aizsardzības centram pa pastu, e-pastu vai faksu:

Adrese: K.Valdemāra iela 157, Rīga, LV-1013

e-pasts: ptac@ptac.gov.lv

fakss: 67388634

B PIELIKUMS

Bērnu spēļu laukuma grāmatas paraugs

< Sākumlapa >

BĒRNU SPĒĻU LAUKUMA GRĀMATA

Bērnu spēļu laukuma numurs _____

Bērnu spēļu laukuma atrašanās vieta:

Bērnu spēļu laukuma valdītājs/apsaimniekotājs:

Sastādīts:

Datums:

Paraksts:

< Šeit var ievietot sertifikātu, fakturrēķinu par iekārtu iegādi kopijas, ražotāja vai importētāja nodrošinātās lietošanas un apkopes instrukcijas, informāciju par drošības zonām, bērnu spēļu laukuma plānu (pat rokrakstā) u.c. >

< Zemāk vajadzētu saglabāt visa bērnu spēļu laukuma aprīkojuma (norādot identifikāciju) pilnīgu sarakstu un fotogrāfijas, piemēram:

1. Zaļas līdzsvara šūpoles – ražotājs: XYZ Ltd., 3 Little Street, 00876 Windsor, Ontario, Kanāda (kataloga Nr.:GS998876/08), Sertifikāts Nr.: 7766-AD-2008, izsniegusi Bērnu spēļu laukumu drošuma globālā zinātniskā komiteja

2. Dzeltenas līdzsvara šūpoles ar zirga galvu – ražotājs: utt.

3. Sarkanās mazas līdzsvara šūpoles

4. Šūpoles ar vienu sēdekli

5. Šūpoles ar diviem sēdekļiem

6. Slīdkalniņš

7. Tiltiņš

8. ...

Jāatceras, ka, veicot rekonstrukciju vai pārvietošanu, attiecīgā informācija jāreģistrē, norādot pārveidojumu veidu un datumu >

1. Regulāro (rutīnas) pārbauzu saraksts:

<i>Nr.</i>	<i>Pārbaudes datums</i>	<i>Pārbaudes veicēja vārds</i>	<i>Paraksts</i>	<i>Personas, kas pieņēmusi pārbaudes rezultātus, vārds</i>	<i>Paraksts</i>

< Pēc nepieciešamības var pievienot papildu lapas >

2. Eksploatācijas (darbības) pārbažu saraksts:

<i>Nr.</i>	<i>Pārbaudes datums</i>	<i>Pārbaudes veicēja vārds</i>	<i>Paraksts</i>	<i>Personas, kas pieņēmusi pārbaudes rezultātus, vārds</i>	<i>Paraksts</i>

< pēc nepieciešamības var pievienot papildu lapas >

3. Ikgadējo galveno pārbauzu saraksts:

<i>Nr.</i>	<i>Pārbaudes datums</i>	<i>Pārbaudes komisijas vārdi</i>	<i>Paraksti</i>
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.
		1. 2. 3. 4.	1. 2. 3. 4.

< pēc nepieciešamības var pievienot papildu lapas >

4. Apkopes un remonta veikšanas saraksts:

<i>Nr.</i>	<i>Pārbaudes datums</i>	<i>Apkopes vai remonta veicēja vārds</i>	<i>Paraksts</i>	<i>Personas, kas pieņēmusi apkopes vai remonta darbus, vārds</i>	<i>Paraksts</i>

< pēc nepieciešamības var pievienot papildu lapas >

5. Paziņoto defektu saraksts:

Nr.	Datums, kad paziņots par defektu	Personas, kas paziņojusi par defektu, vārds	Paraksts	Personas, kas pieņēmusi paziņojumu par defektu, vārds	Paraksts

< pēc nepieciešamības var pievienot papildu lapas >

6. Reģistrēto nelaimes gadījumu saraksts:

Nr.	<i>Nelaiimes gadījuma datums</i>	<i>Personas, kas informējusi par nelaiimes gadījumu, vārds</i>	<i>Paraksts</i>	<i>Personas, kas reģistrējusi informāciju par nelaiimes gadījumu, vārds</i>	<i>Paraksts</i>

< pēc nepieciešamības var pievienot papildu lapas >

DROŠUMA IETEIKUMI ĪSUMĀ

- Iegādājieties profesionāli izgatavotu bērnu spēļu laukumu aprīkojumu un tā uzstādīšanu uzticiet speciālistiem
- Pārbaudiet, vai bērnu spēļu laukuma aprīkojumam, ko vēlaties iegādāties, ir pietiekami daudz vietas
- Pārliedzieties, ka bērnu spēļu laukuma iekārtām, kas ir augstākas par 60 cm, kritiena zona (*falling space*) ir vismaz 1,5 m (iekārtām, kas ir augstākas par 1,5 m, šī zona pakāpeniski palielinās līdz 2,5 m)
- Ap bērnu spēļu laukuma iekārtām uzstādiet un uzturiet triecienu samazinošu pārklājumu (izmantojiet vismaz 30 cm koka šķeldas, mulču vai sasmalcinātu gumiju vai arī izmantojiet gumijas vai gumijai līdzīga materiāla pārklājumu)
- Aizvāciet paklupšanas briesmas, piemēram, neaizsegtus betona balstus, koku celmus un akmeņus
- Regulāri pārbaudiet spēļu laukuma aprīkojumu un pārklājumu, lai pārliedzinātos, ka tie ir labā stāvoklī (vai iekārtām nav bīstamu asu smaiļu (galu), izvirzījumu vai malu; vai platformām un rampām ir stabilas margas kritienu novēršanai; vai drošības tīklos nav plīsumu vai nodilumu u.c.)